

DEWIJKKRANT

nummer 86- september 2023

INTERVIEW
EDWIN OUDSHOORN

APPARTEMENTEN
VOOR SENIOREN

NIEUWE
BESTUURSLEDEN

Frappers

FIETSWINKEL

*De specialist op het gebied van
S-pedelecs, E-bikes en bakfietsen.*

Doezastraat 22

Urban Arrow, KLEVER, ASKÄ, OPIUM, Lovens, Riese und Müller, Schindelhauer, Achille, Roetz, Brik!

2

PLUS
Lammenschans

bestel
bijvoorbeeld onze
heerlijke
en bekroonde
wijnen

Bestel je
boodschappen
makkelijk en snel op
PLUS.nl of met de
PLUS app

INHOUDSOPGAVE

- 4** Interview Edwin Oudshoorn
- 8** Appartementen voor senioren
- 9** Nieuw boek wijkgenote Ingrid Prins
- 10** Mee met het zwerfvuilteam
- 13** Expositie leerlingen Lorentzschool in Rijksmuseum Boerhaave
- 14** Nieuws vanuit het bestuur
- 15** Nieuwe bestuursleden stellen zich voor
- 17** Springkussenfestival
- 18** Actieve straat De Verdamstraat
- 20** Hockeyclub Roomburg als dorpsplein
- 25** Enquête: houdt iedereen een verwarmd huis?
- 27** Rubriek: De Tuin
- 28** Fotospread: Bird view van onze wijk
- 30** Rubriek: Boom in de buurt
- 32** Interview Sociaal Wijkteam Roodenburg
- 34** Eerste negen Stolpersteine bij Joods Weeshuis geplaatst
- 36** Interview directeur St. Josephschool
- 38** Sergio van Keulen brouwt thuis bier
- 40** 20 jaar thuis bij Issoria
- 42** 10 jaar Ouderencontact
- 45** Rubriek: Energietransitie in de wijk
- 46** Rubriek: Kunstenaar in de wijk
- 48** Ingezonden berichten
- 50** Programma buurthuis
- 51** Rubriek: Nieuws uit het buurthuis
- 53** Wijkwijzer
- 55** Colofon
- 56** Fotorubriek: Wijk in beeld

Maaike Botden

hoofdredacteur

foto RobOudshoorn

Koesteren

Terugkijkend op deze zomer, waren de verschillen groot. Waar delen van Europa gebukt gingen onder hitte, kregen andere landen juist te maken met hevige regenval. Ook in eigen land was het verschil in weersomstandigheden soms groot.

Zoomen we nog verder in en kijken we naar onze wijk, dan zie ik ook contrasten. Mooie contrasten! Jong en oud, herinneren en vooruitkijken, vuil versus duurzaam, kleine initiatieven en grootse plannen, opvallende creativiteit en meer verborgen kunsten. Het komt allemaal voorbij in deze Wijkkrant. En soms komen dingen ook weer bij elkaar. Bijvoorbeeld in het zwerfvuilteam en op hockeyclub Roomburg, waar jong en oud elkaar vinden. De verscheidenheid aan onderwerpen laat zien hoeveel er bedacht, gemaakt en ontwikkeld wordt in dit kleine stukje van Leiden. Dat is best iets waar we trots op mogen zijn.

Waar ik ook trots op ben, is het grote aantal reacties dat we kregen op de oproepen in de vorige Wijkkrant: er hebben zich maar liefst zeven nieuwe fotografen gemeld (die allemaal mooie beelden hebben geschoten voor deze editie), het webteam is uitgebreid met twee nieuwe webredacteurs en buurthuis 't Trefpunt kreeg zowaar tien piano's aangeboden! En dan te bedenken dat dit natuurlijk maar het topje van de ijsberg is als het gaat om betrokkenheid bij de wijk. Veel kleine en grote daden blijven buiten de schijnwerpers, maar zijn minstens zo waardevol. Uiteraard mogen ook die een plek krijgen in de Wijkkrant, dus laat het vooral weten als u zelf iets bijzonders doet in de wijk of iemand kent met een mooi verhaal.

Ik hoop van harte dat we de contrasten en de betrokkenheid met zijn allen koesteren en blijven voortzetten. Want dat maakt dat er veel moois gebeurt in onze wijk!

Sporten bij Visser fysiotherapie en sport
Sporten in kleine groepen.

U heeft de keuze uit Sport je Fit circuittraining, Pilates en buitentraining.

Fit voelen, werken aan een gezond gewicht en je weer lekker in je vel voelen?
 Vraag uw proeflessen aan bij het secretariaat.

071 5123111
 info@visserfysio.nl
 www.visserfysio.nl

vanaf 18 mei
DINEREN BIJ DE SMID
 vegan menu
 iedere donderdag, vrijdag en zaterdag

DE
TUIN VAN
DE SMID

de tuin van de smid.nl Cronesteynpark

BMS Notarissen
 Plantsoen 25
 2311 KG Leiden
 T. 071 516 29 30
 E. info@bmsnotarissen.nl
www.bmsnotarissen.nl

Ons kantoor is aangesloten bij
 NETWERK NOTARISSSEN

Notarissen
 mr. R.H. (Roel) Breedveld
 mr. E.J. (Egbert) Moolenaar
 mr. M. (Mark) Schwarze

Salut
 Uitvaartbegeleiding

Samen, stap voor stap

Sabien de Bruijne
 Wasstraat 30
 2313 JJ Leiden
06 39 18 80 35

info@salut-uitvaartbegeleiding.nl
 www.salut-uitvaartbegeleiding.nl

Een interview met nieuwe wijkgenoot en internationaal bekend couturier Edwin Oudshoorn

foto Nick Lynch-Oudshoorn

Van veraf bewonderen, van dichtbij verwonderen

Menig nietsvermoedende wandelaar op de Zoeterwoudsesingel zal vreemd hebben opgekeken. Achter de ramen van het statige kantoorpand op de hoek met de Wasstraat zag je deze winter niet langer de gebruikelijke luxaflex, maar de meest prachtige jurken. Catwalk-waardig. Een opmerkelijke gezicht.

Sinds november heeft Edwin Oudshoorn zich samen met partner Nick Lynch gevestigd in dit mooie hoekhuis uit 1896. Met op de

begane grond een selectie van zijn couturejurken en trouwjurken, op de eerste verdieping het atelier en bovenin het woonhuis. 'We hebben in het begin veel vragen gekregen van voorbijgangers. Ze begrepen het niet goed: is dat je privéverzameling? Is dat je woonkamer? Ook al klopt het dat de ruimte moet aanvoelen als een woonkamer, het is het niet. Hier ontvangen we onze klanten, op afspraak. Voor het uitzoeken van een trouwjurk of het passen van de couturejurk die we voor ze hebben ontworpen.'

Niet iedereen is even geïnteresseerd in mode, dus misschien kent niet iedereen zijn naam. Maar als je weet dat Edwin de trouwjurk van zangeres Anouk heeft ontworpen, de jurken

die Chantal en Nikki droegen tijdens Eurovision en dat hij tentoonstellingen heeft gehad in meerdere musea, waaronder het Rijksmuseum in Amsterdam en Museum De Lakenhal, dan zal je begrijpen dat we een beroemdheid in de wijk erbij hebben.

Van Amsterdam naar Leiden

Edwin vertelt dat Nick en hij besloten op zoek te gaan naar een mooi pand waarin ze meerdere functies konden combineren: wonen, creëren, ontvangen. Ze zochten een pand in de randstad met allure. 'We gingen zoeken in coronatijd want we merkten dat we in het hartje centrum van Amsterdam groen en ruimte om ons heen misten. Ik ben zelf geboren in Lisse en heb ook tussen 2004 en 2008 in Leiden gewoond, maar toch is

het toeval dat we hier zijn uitgekomen. We vonden het een fantastisch pand met een prachtige ligging. Het water en het Plantsoen voor de deur is echt geweldig.'

'Voor de klanten is de locatie minder belangrijk. Veel van onze klanten komen uit het buitenland, voor hen is Leiden heel dicht bij Schiphol. Onze Nederlandse klanten komen uit Den Haag, Rotterdam, Twente, overal vandaan. Ze komen op afspraak en vinden het fijn dat het makkelijk aanrijdt en dat ze hier voor de deur kunnen parkeren. Stukken beter dan op de Overtoom. Zelfs de klanten uit Amsterdam die eerst wat vreemd opkeken, zeggen als ze hier aankomen: 'Oh ja, nu begrijpen we het'. We vinden het zelf ook heerlijk om hier te wonen, het is echt een verrijking van ons leven.'

Edwin was als kind al gefascineerd door trouwjurken en maakte al jong zijn eigen creaties op de naaimachine. Hij studeerde af aan de kunstacademie in Arnhem en richtte zich daarna vooral op couture. Gevraagd naar wat zijn stijl typeert, zegt Edwin: 'Dat is een combinatie van vakmanschap, liefde voor het vak en vrouwelijkheid. Ik vind dat een jurk een bepaalde geïmpliciteit moet hebben. Ik zeg altijd: van veraf moet je een jurk bewonderen en van dichtbij moet de jurk jou verwonderen: dan zie je pas de kleine details, de kwaliteit van de stoffen, de verrassende vondsten.'

Made to Order

Maar Nederland is best een klein land voor couture. Edwin ontwikkelde daarom zijn Made to Order-lijn. 'Trouwen is een emotionele, beladen gebeurtenis en het moet perfect zijn, voldoen aan een droom. Het principe van 'made to order' houdt in dat we hier veel trouwjurken hebben die als inspiratie kunnen dienen om je eigen unieke creatie te laten maken: die onderkant, met die bovenkant, in die stoffen. Zo maken we onze jurken toegankelijker. Je kunt bij ons een trouwjurk vinden vanaf 1.430 euro. Voor een couturejurk beginnen we vanaf 4.000 euro. Maar dat kan ook oplopen hoor, bijvoorbeeld als we onze eigen stoffen gaan laten weven.'

Terwijl de hond zich gerieflijk tussen ons in uitstrekt op de vloer, vertelt Edwin: 'Wat we ook merken bij onze klanten is dat de moeders en zussen van de bruid vaak lastig een mooie passende jurk voor henzelf kunnen vinden. Er zit gek genoeg weinig aanbod tussen goedkope massaproductie en couture. Toen hebben we besloten een samenwerking aan te gaan met een bijzonder en goed Spaans merk. We kiezen uit hun collectie de jurken die wij mooi vinden en die hebben we hier hangen. Zo kunnen ook zij hier terecht. Verder bieden we sieraden aan. Die maken we niet zelf, maar we werken samen met Swarovski en met kleinere ontwerpers. Van alles wat hier aanbieden, weet je dat het kwaliteit is, dat het past bij ons smaakpallet.' Als Edwin praat over 'wij', dan heeft hij het over de samenwerking met zijn man Nick: 'We delen alles. Terwijl ik met klanten bezig ben, houdt Nick de administratie bij en onderhoudt de klantcontacten. Samen werken we in het atelier om de nieuwe collecties vorm te geven en nieuwe ideeën te ontwikkelen.'

Smaakpallet

De combinatie van de opdrachten als kunstenaar en de meer persoonlijke opdrachten voor bruiden en couture klanten bevalt Edwin goed. 'Laatst werd ik vanuit de VS gebeld: "Ik ga naar een balletvoorstelling, dit is het thema en ik heb een jurk nodig en het moet over zes weken klaar." Dat is een vraag die voor mij als kunstenaar uitdagend is en prestigieus, maar het is ook zakelijk. Het maken van de perfecte trouwjurk voor een vrouw op

basis van mijn collectie is misschien niet zo uitdagend en op een andere manier prestigieus omdat het zo'n emotionele keuze is. Ik vind die beide aspecten mooi en de combinatie perfect. De rode draad in alles wat ik doe, van de trouwjurken, de kunst-opdrachten, de vragen van de society-wereld, het selecteren en aanbieden

van sieraden en galajurken, is dat het past in ons smaakpallet. Tot en met de lampenkappen, de inrichting, het behang in dit pand, alles heeft onze signatuur.'

Nieuwsgierig geworden? Eind september doen Edwin en Nick mee met de kunstroute. 'Dan kan iedere geïnteresseerde wijkgenoot binnen komen. Je kunt zien wat we maken, hoe en waar we het maken, het pand, alles. Wees welkom!' □

De Kunstroute Leiden vindt plaats op zaterdag 23 en zondag 24 september 2023

Openingstijden op beide dagen:
12.00 - 18.00 uur.

Startpunt: Museum De Lakenhal,
Oude Singel 32 Leiden.

Vragen of meer informatie:
kunstroute@lakenhal.nl

door Monica Wigman

Het hele complex met het Lidwinahuis rechts en de Lammenschansweg links.

Een lang gekoesterde wens gaat in vervulling: langs de Lammenschansweg/hoek Lorentzkade komen levensloopbestendige appartementen. Het ontwerp vordert gestaag en, volgens de huidige planning, komen de appartementen eerste helft volgend jaar in de verkoop. Daarbij hebben ouderen uit onze wijk de eerste keus.

Enige jaren geleden bleek uit onderzoek dat er bij ouderen in onze wijk belangstelling is om kleiner te gaan wonen als daarvoor geschikte appartementen in de wijk beschikbaar zouden komen. Een actieve zoektocht naar een plek om dit te realiseren had tot voor kort geen succes, maar dat veranderde afgelopen december.

Appartementen voor senioren in de ProfBurgwijk

De gemeente gaf aan het project 'Lorentzhof fase 2' te starten, langs de Lammenschansweg/hoek Lorentzkade. Naast circa 11 eengezinswoningen komt daar ruimte voor circa 32 koopappartementen en circa 24 socialehuurappartementen, beide voor ouderen.

Stichting

Om als wijkbewoners een rol te kunnen spelen bij het ontwerp van de appartementen was het nodig een stichting op te richten. Dat is op 20 februari 2023 gebeurd. De stichting heeft zes bestuursleden die zich inzetten om de appartementen zó te doen bouwen dat ze aantrekkelijk zijn voor ouderen uit de ProfBurgwijk. De stichting heeft twee avonden georganiseerd voor de ons bekende geïnteresseerden. Wij hebben hen, en wijkbewoners die zich later meldden, gevraagd een enquête in te vullen. Daarop is breed gereageerd en dat gaf een goed beeld van de wensen die ten aanzien van de appartementen in de wijk leven. Wij vertalen die wensen in concrete voorstellen die wij inbrengen in het ontwerpproces.

Uitgangspunt

Dat de appartementen levensloopbestendig gebouwd worden spreekt vanzelf. Het idee is immers dat de bewoners er zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen. Daarnaast hebben wij als doel dat zij bij elkaar betrokken zijn, wij spreken van 'gemeenschappelijk wonen'. Het uitgangspunt is dat bewoners elkaar kennen. Goede burens houden rekening met elkaar, doen een boodschapje of klusje voor elkaar als dat nodig is, nemen vuilnis mee naar beneden en de post mee naar boven als dat uitkomt, zijn alert als ze elkaar langere tijd niet zien. Belangrijk is dat er gezamenlijk iets kan worden

ondernomen, zoals een activiteit in de gemeenschappelijke ruimte, koffie drinken en natuurlijk het onderhoud van de gemeenschappelijke tuin. Het is leuk en nuttig om iets samen te doen, maar er zal geen sprake zijn van verplichtingen. Deze gedachten worden omarmd door Ons Doel, de beoogde woonstichting voor de huurappartementen. Voor vragen over de socialehuurappartementen kunt u contact met Ons Doel opnemen via 071 - 522 20 25 en info@onsdoel.nl.

Stand van zaken

Vanaf februari loopt de ontwerpfase van het project. De stichting neemt deel aan het intensieve overleg met de gemeente, projectontwikkelaar VORM, woonstichting Ons Doel, architect Lugten/ Malschaert, VvE van het Lidwinahuis en een tweetal potentiële kopers. Libertas is op afstand betrokken bij het project, voor een mogelijke samenwerking op een later moment. Inmiddels is het voorlopig ontwerp door de welstandscommissie goedgekeurd. Doel is het definitieve ontwerp voor het einde van het jaar gereed te hebben.

Niets in het ontwerp is vooralsnog definitief, maar de onderstaande beschrijving geeft de best mogelijke indicatie van de richting waarin het gaat. Vanaf de stadskant bezien komen er eerst grondgebonden eengezinswoningen, dan de ingang naar het binnenterrein met gemeenschappelijke tuin en dan een appartementengebouw met daarin de koop- en socialehuurappartementen. Dit appartementengebouw kent voor een deel twee en voor een deel drie bouwlagen met kap. De hoofdingang van het appartementengebouw komt op de hoek van Lammenschansweg en Lorentzkade.

Meer dan de helft van de koopappartementen wordt ongeveer 100 m² groot en de rest tussen de circa 75 en circa 100 m². De meeste socialehuurappartementen worden ongeveer 50 m² groot, een aantal iets groter.

Er komt een ruimte voor gemeenschappelijke activiteiten, een ruime mogelijkheid om gebruik te maken van de tuin en een gemeenschappelijke stalling voor fietsen en scootmobielen. Onder het gebouw komt een gemeenschappelijke parkeergarage en de toekomstige eigenaren van de koopappartementen en de eengezinswoningen krijgen de mogelijkheid in deze parkeergarage een eigen parkeerplaats te kopen. Daarnaast wordt voorgesorteerd op het gebruik van deelauto's. De gemeenschappelijke tuin komt in bezit van alle eigenaren, dus inclusief de eigenaren van de 18 appartementen in het Lidwinahuis (fase 1).

Planning

De gemeente verwacht de bestaande bebouwing eind 2024/begin 2025 vrij van gebruik te krijgen voor de benodigde sloop. De nieuwbouw zou dan gelijk na de sloop in het eerste kwartaal van 2025 kunnen beginnen wat zou leiden tot oplevering in de tweede helft van 2026. Daarbij hebben bewoners van de ProfBurgwijk voorrang. Als er dan nog koopappartementen beschikbaar zijn, zullen deze door VORM aan andere in Leiden wonende belangstellenden verkocht worden. Wij zijn met VORM overeengekomen dat onze stichting tot aan start verkoop door VORM het aanmeld- en aanspreekpunt is voor geïnteresseerden en potentiële kopers. De uiteindelijke verkoop is aan projectontwikkelaar VORM. Als u geïnteresseerd bent in de appartementen, schroom dan niet contact met ons op te nemen via StWoongroepOuderenPBW@gmail.com. En doe dat zeker als u geregistreerd wilt staan als potentiële koper.

door Edgar Groenen

Nieuw boek van wijkgenote Ingrid Prins

Op 20 september verschijnt er een nieuw boek van wijkgenote Ingrid Prins. Het boek 'Merel en ik' gaat over vriendschap, jaloezie en sorry zeggen. Over de leuke, mooie momenten in een vriendschap, maar ook het maken van nieuwe vrienden en wat je kunt doen als het even minder leuk is. De doelgroep is 9+.

Het verhaal

De hoofdpersoon is Kim, zij is 11 jaar. Er komt een nieuw meisje tegenover Kim wonen. 'Een extra vriendin is nooit verkeerd,' zegt mama. Maar Kim heeft Merel al. Ze zijn al tien jaar vriendinnen, doen alles samen, en zijn allebei grote fan van zanger Stan. Nee, een nieuwe vriendin hebben ze niet nodig. Maar waarom gedraagt Merel zich plots zo vreemd? Waarom komt ze Kim niet meer ophalen voor school, draagt ze een vlecht in haar haar en blijft Mila stiekem bij haar logeren? Hoe bozer Kim wordt, hoe erger het allemaal lijkt. Kan je een vriendschap die kapot is, weer maken?

Aansluiting bij Kinderboekenweek

Ingrid schreef 'Merel en ik' omdat vriendschap voor iedereen belangrijk is. Het bevat dan ook herkenbare emoties. Of het een boodschap heeft? Vrienden zijn altijd je vrienden, ook als je dat even niet meer weet. Het boek sluit aan bij het thema van de Kinderboekenweek: Bij mij thuis! De Kinderboekenweek is dit jaar van 4 t/m 15 oktober.

Over Ingrid Prins

Wijkgenote Ingrid Prins debuteerde in 2015 met het boek 'Ik wil geen konijn', voor lezers vanaf 5 jaar (uitgeverij Clavis.) Dit boek is vertaald in het Deens, Engels, Duits, Roemeens, Arabisch, Chinees en Koreaans. Er zijn gedichten van haar verschenen in Querido's Poëziespektakel deel 4 en 5. Ingrid bezoekt scholen, bibliotheken en boekhandels om voor te lezen. En ze geeft gastlessen over lezen en schrijven, in het kader van leesbevordering. Ze praat over het boek, over vriendschappen aangaan en deze onderhouden - een belangrijk element in ieders leven.

Het boek 'Merel en ik' is vanaf 20 september te koop in de plaatselijke boekhandel en online.

Wat er
zoal aan de
prikstok
blijft hangen

Iedere derde zondag van de maand trekt een groepje buurtgenoten door de wijk om zwerfvuil te prikken. Dat levert naast veel gezelligheid soms ook verrassende vondsten op.

De één vindt het een hartstikke goed initiatief, een ander vindt dat het een taak van de gemeente is en niet van burgers: zwerfvuil prikken. Toch gaan er regelmatig prikkers door de wijk. Joanne van der Leun is één van hen. Zij begrijpt de mix van reacties wel. Joanne: 'Ergens is het frustrerend om andermans troep op te ruimen. Maar het geeft ook een goed gevoel om samen je eigen wijk schoon te houden. Zelf de handen uit de mouwen steken vind ik niet verkeerd. En daarbij heb ik door het zwerfvuil prikken al veel leuke mensen leren kennen.'

Goed georganiseerd

Het idee om vuil te gaan prikken ontstond tijdens de coronapandemie bij de Groengroep. Ze wilden het wel goed organiseren en klopten aan bij de gemeente. Die voorzag de groep van hesjes en prikkers. Bij buurthuis 't Trefpunt vonden de prikkers een onderkomen voor hun spullen en een plek om na afloop samen koffie te drinken. De Groengroep coördineert het prikken. Joanne: 'Het initiatief is eigenlijk vooral ontstaan uit ergernis over rondslingerende flesjes en blikjes. Tegenwoordig zit daar statiegeld op en dat is goed merkbaar: we vinden echt opvallend minder flesjes en blikjes. Dat is positief natuurlijk.'

Vrijblijvend

Iedere derde zondag van de maand verzamelen de 'prikkers' bij het buurthuis. Er is een vaste kern, maar er zijn ook mensen die zo af en toe eens meedoen. Volgens Joanne werkt het vrijblijvende karakter van de groep goed: 'We hebben een WhatsApp-groep waar zo'n twintig à dertig wijkgenoten in zitten. Uit die groep prikken er altijd wel een aantal mee. Maar er komen net zo goed mensen los aanwaaien, van jong tot

oud. Je zit nergens aan vast en dat vinden mensen prettig.'

Bewust en onbewust

Wanneer iedereen zijn spullen heeft gehaald bij het buurthuis, gaan de prikkers in groepjes van twee à drie mensen op pad. Sommige gaan graag naar hun eigen straat, andere nemen juist de gebieden onder handen die bij de groep berucht zijn om het zwerfvuil: de Van Vollenhovenkade ter hoogte van de Lorentzschool en hockeyclub Roomburg, het gebied rond station Lammenschans en het erachter gelegen Bètaplein. Daarbij gaat het volgens Joanne lang niet altijd om afval dat bewust op straat gegooid is: 'Natuurlijk vind je veel verpakkingen van snoeprepen en dergelijke. Maar ik sta er elke keer weer versteld van hoeveel stukken plastic je vindt die bijvoorbeeld afgebroken zijn van een fiets of een ander voorwerp. Ook dat slingert rond.'

duurt jaren voordat een peuk vergaakt. De microplastics in de filters richten zelfs jaren daarna nog schade aan, onder andere bij vogels en vissen. Zelf vind ik het leuk dat je met het zwerfvuil prikken echt iets kunt doen aan vervuiling. Praten over grote ontwikkelingen is ook goed, maar met het prikken maak je het concreet. En het is nog ontzettend gezellig ook!'

Voor wie eens mee wil prikken: de groep verzamelt iedere derde zondag van de maand om 10.00 uur bij buurthuis 't Trefpunt. □

Concreet iets doen

Als alle groepjes weer terug zijn op het buurthuis, bespreken ze aan de koffie wat ze zoal tegengekomen zijn aan afval. Joanne: 'Werkelijk alles wat je kunt verzinnen, ligt wel in de struiken. Van hockeybitjes tot doorgeknipte fietskettingen en van onderdelen van apparaten tot ondergoed. Sigarettenpeuken zijn nog wel steeds een hardnekkig probleem. Die vind je overal en die zijn zó slecht voor de natuur. Het

door Maaike Botden

Alle
Kastelen in
de wijk

KOM

JE OOK NAAR 'T KASTEEL

**Buitenschoolse Opvang
en Gastouderbureau**

ALLE LOKATIES MET **GROTE BUITENRUIMTES**

071 - 566 12 76
www.tkasteel.nl

12

DOOD
LUISTER TOEKEN
BELEVEN REISGIDS
NODIG LIEFDE WARM
TIJD STERK DICHTBIJ
ONZICHTBAAR
AANDACHT MENS
SCHOONHEID STIL
RUIMTE SAMEN

MOOIE UITVAART

PERSOONLIJKE
UITVAARTBEGELEIDING

ANGELIQUE VALK
06 53 96 44 20 (24/7)

MOOIEUITVAART.COM

Leerlingen Lorentzschool exposeren in Rijksmuseum Boerhaave

In juni en juli was in de foyer van Rijksmuseum Boerhaave de pop-up tentoonstelling 'De anatomische les van dokter Tulp' te zien met zes indrukwekkende collages. Deze bijzondere kunstwerken zijn gemaakt door kinderen van de Lorentzschool en het befaamde kunstwerk 'De anatomische les' diende als inspiratiebron.

De opening van de tentoonstelling werd bijgewoond door de kinderen, hun ouders en de leerkrachten en directie van de Lorentzschool. Ook Christel Schollaardt, Hoofd Collecties van Rijksmuseum Boerhaave was aanwezig: 'Wat een geweldige manier om kinderen kennis te laten maken met kunst, cultuur en wetenschap. Hopelijk is dit de aanzet voor nog veel meer moois!' Marcel Blaauw, directeur van de Lorentzschool en Alies Verheul, kunstdocent van de Lorentzschool woonden ook de opening bij. Alies vond de opening geweldig en ontroerend. 'Geweldig om te zien dat de zes immense collages, in 2020 gemaakt door kinderen van de Lorentzschool, nu eindelijk hun bestemming hebben bereikt. Ontroerend om te zien hoe de oud-leerlingen alsnog onder de indruk zijn van de enorme prestatie die ze hebben neergezet in groep 8, nu alweer 3 jaar geleden.' In 2022 hebben Rijksmuseum Boerhaave en De Lorentzschool een overeenkomst gesloten waarin is afgesproken dat het museum en de school hun programma's

optimaal laten aansluiten op elkaar. Het museum helpt de school om het thema wetenschap en techniek vorm en inhoud te geven binnen het onderwijs, de school helpt het museum door museumlessen te testen en te helpen verbeteren. Eén van de dingen waarin deze samenwerking tot uiting komt,

is deze pop-up tentoonstelling met collages. Inmiddels wordt op school hard gewerkt aan een serie schilderijen die aansluit bij de tentoonstelling *Onvoorstelbaar*. De leerlingen hebben hiervoor de huidige tentoonstelling over Antoni van Leeuwenhoek bezocht om inspiratie op te doen. □

Nieuws vanuit het bestuur

In deze rubriek een opsomming van activiteiten en onderwerpen waar het bestuur zich mee bezig heeft gehouden sinds de vorige Wijkkrant (april 2023).

ALV

Op 18 april was de Algemene Ledenvergadering. Fijn om te constateren dat leden de ingeslagen route op het vlak van communicatie en transparantie herkennen. Ander positief nieuws is dat een flyer-actie onder niet-leden heeft geleid tot 127 aanmeldingen.

De financiële stukken over 2022 zijn vastgesteld na een positief oordeel van de kascontrole-commissie. De commissie voor het huidige jaar is benoemd. Het jaarplan borduurt voort op het Plan van Aanpak voor de uitvoering van adviezen van de commissie doelstelling en belangenbehartiging. Het plan is vastgesteld.

Bestuurslid Chris van Voorden nam afscheid, hij werd bedankt voor zijn inzet. Hij was actief rond het lustrum, was een spil in de logistiek en was mede-organisator van het laatste verkiezingsdebat in de wijk. Twee nieuwe bestuursleden zijn benoemd: Thea Dickhoff en Sander La Grouw. Het bestuur is daardoor uitgebreid en dat geeft meer slagkracht en ook nieuwe energie.

Goed te melden dat Robin Jahshan sinds dit voorjaar onze adviseur is op het vlak van communicatie.

Wisselingen in het bestuur

John Molenaar is sinds eind april penningmeester van de vereniging. Loes van der Hulst gaat zich richten op het organiseren van activiteiten en blijft contactpersoon voor het buurthuis.

Webredactie uitgebreid

Na de oproep in de vorige Wijkkrant

meldden zich twee gegadigden: Colin Wells en Stefan Knapen. De webredactie bestaat nu uit Bloeme Burer en Colin Wells die de lopende zaken voor hun rekening nemen. Stefan Knapen is op de achtergrond betrokken en kan indien nodig bijspringen. De gehele redactie is ingewerkt door Rob Beurse, daarmee is de website in goede handen.

Bestuursactiviteiten

Deze rubriek op de website moet nog groeien. We hadden een goede oogst voor gespreksonderwerpen met de wethouders. Die interactie gaan we voortzetten. Vanuit het bestuur zal verslag worden gedaan van de gesprekken met de wethouders.

Gesprek wethouders

Het bleek in de agenda's van de wethouders niet te passen om hen gezamenlijk te spreken. Het gesprek met Fleur Spijker heeft eind juli plaats gevonden. Dat met Julius Terpstra is na de zomer gepland. Na het tweede gesprek plaatsen we de uitkomsten op de website.

Poll

De poll 'Duurzaamheid en welstand' is afgerond, met dank aan de werkgroep Duurzaam. Het bestuur heeft de rapportage ontvangen en die op 29 augustus besproken. Op de website staat het rapport, dat is opgesteld door Cas Wiebrens, en daar zijn ook de conclusies die het bestuur daaruit trekt te lezen. Hieronder de samenvatting van het rapport:

1. De poll is door 117 respondenten ingevuld. De poll is moeilijk representatief te noemen voor de inwoners van de Professoren- en Burgemeesterswijk (hierna

PBW). Leden van de wijkvereniging PBW (94% in de poll versus 6% in de hele wijk) en eigenaren van eengezinswoningen (resp. 90% en 61%) zijn fors oververtegenwoordigd.

2. Ruim tachtig procent van de respondenten wil het uiterlijk van de wijk behouden, een kleine tachtig procent van de respondenten is tegelijkertijd voor versoepeling van de welstandsregels. Voorstanders van versoepeling vindt men vooral bij wijkbewoners die hun woning willen verduurzamen.

3. De helft van de respondenten heeft plannen de woning te verduurzamen, anderen wachten tot er meer duidelijkheid is over de energietransitie (27%) en de rest (23%) heeft om verschillende redenen geen plannen voor verduurzaming.

4. Bijna zestig procent van de respondenten is van mening dat de wijkvereniging een rol moet spelen bij de verduurzaming van de wijk.

Inventarisatie leerpunten riolering Professorenwijk Oost Fase 1

Zoals afgesproken op de ALV heeft het bestuur een inventarisatie gehouden van de leerpunten uit de eerste fase. We hebben die gebundeld en gaan die met de gemeente delen. Voor het reces is ons dat nog niet gelukt. Via de website houden we u op de hoogte.

Rapport verkeersveiligheids-onderzoek Lammenschansweg

Naar aanleiding van de buurtactie Lammenschans Veilig! besloot de gemeente een onafhankelijk onderzoek te laten uitvoeren naar de verkeersveiligheid op de Lammenschansweg. De schouw

Nieuwe bestuursleden 2023

en voorgestelde maatregelen zijn besproken met een klankbordgroep van vertegenwoordigers van wijken aan beide zijden van de Lammenschansweg, waaronder bestuursleden van onze wijkvereniging. De leden van de groep hebben commentaar kunnen geven op de resultaten van het onderzoek en de potentiële maatregelen op de korte termijn. Het eindrapport is eind juni aangeboden aan wethouder North. De afweging welke maatregelen zullen worden genomen en op welke termijn is aan het college van B&W. Wanneer we daar bericht over krijgen zullen we dat doorgeven. De belangrijkste aanbevelingen voor de korte termijn zijn: beter laten opvallen van de busstroken, oversteekpunten beter verlichten en verbreden van stroken voor fietsers, 30 km-zone invoeren op de parallelwegen en op de De Sitterlaan en de bushalte Lammenschansstation verplaatsen. Op de website vindt u het rapport, inclusief een leeswijzer. □

Het bestuur

Han van Overbeeke, Jackelien Kuntz, John Molenaar, Loes van der Hulst, Karin Verbaken, Sander la Grouw en Thea Dickhoff

Thea Dickhoff

Mijn naam is Thea Dickhoff. Ik woon sinds afgelopen september in de wijk. Ik ben hierheen verhuisd omdat ik kleinere en meer in de binnenstad wilde wonen nadat mijn man was overleden. Onze kinderen zijn allang volwassen en het huis uit. Ik was zelfstandig ondernemer met een advies- en coachingpraktijk, maar heb besloten dat voorlopig stil te leggen. Ik heb daarmee tijd over en in dat verband leek het me goed wat vrijwilligersactiviteiten op te pakken. Waaronder dus lid worden van het bestuur van de wijkvereniging.

Voor mijzelf een goede manier om meer in de wijk te raken en voor de wijkvereniging zelf kan ik misschien van nut zijn door mijn ervaring in de stad. Ik ken door bestuursfuncties het ambtelijke apparaat en het politieke bestuur vrij goed en weet het nodige van wat er speelt op sociaal terrein. Maar het kunnen en mogen ook heel andere dingen zijn. Ik heb er zin in en ben vooral nieuwsgierig naar hoe ik de wijkvereniging tot nut kan zijn.

Sander La Grouw

Ik ben Sander La Grouw (42), geboren in Leiden en sinds 2015 woonachtig in de Stieltjesstraat met mijn vrouw Renske en onze twee kinderen Hannah en Lucas. In het dagelijks leven ben ik fiscalist bij een projectontwikkelaar in Amsterdam. Betrokkenheid bij de wijk vind ik belangrijk. Een goede leefomgeving en goede voorzieningen komen er niet vanzelf. Zo onderhouden wij al jaren een aantal boomspiegels. Ook gaan onze kinderen in de wijk naar school en de opvang. Vandaar dat een periode in het bestuur van de wijkvereniging mij aansprak. Belangrijke thema's in de wijk gaan dan echt leven en je kunt hier ook namens de vereniging een actieve bijdrage aan leveren. Ik kijk er dan ook naar uit om dit – samen met het bestuur en de leden – te doen in de komende vier jaar. □

Op de Lorentzschool sta je er gekleurd op.

DE LORENTZSCHOOL STIMULEERT
CREATIVITEIT EN NIEUWSGIERIGHEID.

De Lorentzschool is goed in de basisvakken, maar we bieden leerlingen ook Kunst & Wetenschap.
Maak kennis met de Lorentzschool bel 071 514 1777. Of bekijk onze website via de QR code.

LORENTZSCHOOL

16

Wij behandelen zowel kinderen als volwassenen

Niet alleen reguliere orthodontische behandelingen,
maar ook Invisalign.

OrthoLeiden is gevestigd aan het Bètaplein 32,
naast PLUS Lammenschans.

Voor meer informatie en inschrijving:
www.ortholeiden.nl

SPRINGKUSSEN FESTIVAL

17

De wijkvereniging vindt het belangrijk dat er voldoende activiteiten zijn in de wijk voor jong en oud. Deze interactie houdt de wijk levendig. Koningsdag is al jaren een evenement om trots op te zijn. Voor de kleinsten was er nu op zondag 20 augustus een springkussenfestival op touw gezet op het terrein van hockeyclub Roomburg. Maar liefst 10 springkussens in allerlei vormen en maten werden opgeblazen voor de 260 aanwezige kinderen. Een succesvol en mooi evenement, dat ook nog eens 30 nieuwe leden heeft opgeleverd!

Bestuur en vrijwilligers van het Springkussenfestival heffen het glas op het geslaagde evenement.

foto's Rob Oudshoorn

Actieve straat

Rijtjeshuizen die uiterlijk sterk op elkaar lijken, blijken vaak heel verschillend als je wilt verduurzamen. Het loont om samen op onderzoek en tot actie over te gaan, ontdekten men in de Verdamstraat. Maar dan wel samen met een deskundige 'trekker'.

18

Op een straatfeest zo'n zes jaar geleden was er een quiz over onze straat, de Verdamstraat. Een van de vragen was: hoeveel huizen hebben zonnepanelen? Er waren niet veel mensen die het antwoord wisten: drie van de twintig huizen. OK, ons huis was één van de drie, maar verder dacht ik er niet zo over na al hoopte ik toen wel dat het er meer waren.

Wijkwerkgroep Duurzaam

Eind 2021 ben ik naar aanleiding van de informatieavond over het Warmtenet voor Leiden betrokken geraakt bij de werkgroep Duurzaam van de Professoren- en Burgemeesterswijk, een groep gedreven bewoners met veel kennis en ervaring. De werkgroep

stimuleert en geeft informatie over verduurzaming. De werkgroep faciliteert ook het overleg tussen straatcoördinatoren in de wijk die het aanspreekpunt zijn voor verduurzamingsadvies richting hun bureaus. Door mee te helpen in de werkgroep en als straatcoördinator

hoop ik een steentje te kunnen bijdragen aan verduurzaming van de wijk.

Afdalen naar straatniveau

In november 2021 besloten Maarten Stoffers (wijkambassadeur Profburgwijk) en ik om

huiskamerbijeenkomsten te organiseren in de Verdamstraat. Door de ervaring met de plaatsing van containerwoningen kende ik de bindende kracht van deze bijeenkomsten. Het leek mij vanzelfsprekend dat je voor hetzelfde type huizen in onze straat veel effectiever duurzaamheidsmaatregelen met elkaar kan uitwisselen. De huiskamerbijeenkomsten hadden een aantal doelen: inventariseren hoe het stond met de verduurzaming van de huizen in onze straat, een beeld te krijgen van de wensen van straatgenoten ten aanzien van verduurzaming, inventariseren wat gezamenlijk kon worden gedaan om verder te verduurzamen en hoe de Werkgroep Duurzaam hierbij kon helpen.

Waar zitten de verschillen?

Uiteindelijk waren zeven van de twintig burens over vier avonden aanwezig. De inleiding betrof de plannen van de gemeente voor een warmtenet en het gegeven dat zo'n warmtenet voor onze wijk pas na 2035 mogelijk is. De gesprekken gingen vooral over het gas & elektragebruik, welke isolatiemaatregelen er al waren genomen en wat ieders plannen waren. Het enthousiasme waarmee iedereen zijn verhaal vertelde vond ik heel positief. Wat hebben we geleerd van deze gesprekken? Zelf denk ik dat ze voor iedereen een ijkpunt waren om te zien wat ze zelf al hadden gedaan om te verduurzamen, wat mogelijk volgende stappen zouden kunnen zijn en welke ervaring er met dat soort stappen was opgedaan. Daarbij hielp het dat we over dezelfde typen huizen spraken. Je kon je dan verwonderen waarom in hetzelfde type huis zo veel meer gas gebruikt wordt, die verwondering dwong je ook te zoeken naar een verklaring daarvoor ('oh ja, het lange douchen...'). Er ontstond onderling inzicht en begrip over wat er nodig is om te verduurzamen en hoe je elkaar daarin kunt helpen.

Wensen meenemen in overleg met gemeente

Voor elke bewoner in de straat bleek

de situatie heel anders te kunnen zijn; de één had de mogelijkheid om zijn huis al bij de koop grondig te laten verduurzamen, de ander heeft dat geleidelijk aan uitgevoerd. Voor sommigen is het geen prioriteit of is het gewoon niet mogelijk of is het gewoon niet zinvol om hier nu in te investeren. Dat geldt hoogst waarschijnlijk ook in andere straten van de wijk. Het is dan ook belangrijk dat voor meerdere verschillende straten, via de straatcoördinatoren, de werkgroep een goed beeld van de wijk krijgt om hiermee informatievoorziening en collectieve acties te bepalen. De ideeën die uit de huiskamerbijeenkomsten naar boven komen geven zicht op de wensen van de bewoners. Er is bijvoorbeeld behoefte aan een lokale warmte/koude-oplossing, een klein collectief warmtenet gebruikmakend van geothermie en aan elektriciteitsopslag. Dit zijn punten die ik bespreek met de Werkgroep Duurzaam en vervolgens meeneem in ons overleg met de gemeente.

Ineens spouwmuren en zonnepanelen

Een van de collectieve acties die uit de gesprekken naar voren kwam, was het plaatsen van zonnepanelen aan de voorkant. Daarvoor zijn gemeentelijke vergunningen nodig. Met de actie van de gemeente via 'winstuutjewoning' kwam dit in een stroomversnelling. Meer dan de helft van de bewoners wilde hierover op de hoogte gehouden worden. Met een aantal bewoners werd afgestemd hoe het patroon er aan de voorkant uit zou zien, als basis voor de vergunning. Als straatcoördinator kon ik met hulp uit de Werkgroep Duurzaam deze vergunning als eerste namens een groot aantal bewoners indienen. De verleende vergunning vormde de basis voor verdere vergunningen waarvan een groot aantal snel is verleend. Inmiddels zijn de eerste panelen aan de voorkant geplaatst. Na de bewonersbijeenkomsten was het voor mij als straatcoördinator mooi om te zien dat er plotseling spouwmuren werden geïsoleerd of zonnepanelen werden geplaatst. Waren de huiskamerbijeenkomsten

daarvoor een stimulans geweest? Natuurlijk wel, denk ik. Op ons straatfeest in 2022 werd er zelfs een moment ingelast om de status te delen van de verduurzaming.

Straatcoördinatoren leggen gewicht in de schaal

Wat ik geleerd heb uit het proces in onze straat is dat de huizen er gelijk uit zien maar minder gelijk zijn dan gedacht. Sinds de bouw in 1939 is er veel veranderd: ze zijn van binnen verbouwd, er zijn stukken aangebouwd en de mate van verduurzaming is niet overal gelijk. Onze verbouwing zo'n twintig jaar geleden betrof bijvoorbeeld een mooie open trap maar, naar nu blijkt, niet echt duurzaam. Ondanks die verschillen helpt het als de bewoners van een straat gezamenlijk aan de verduurzaming gaan werken. Dat blijkt effectief. De huiskamerbijeenkomsten geven zicht op wat er wel of niet al is bereikt met verduurzaming, wat de wensen van bewoners zijn en bieden ook de mogelijkheid tot het uitwisselen van ervaringen. Het helpt als één van de bewoners als trekker, als straatcoördinator optreedt en een coördinerende rol speelt bij contacten met de gemeente. Onze ervaring met de vergunningsaanvraag voor zonnepanelen is hier een goed voorbeeld van.

In de Verdamstraat hebben negen van de twintig woningen inmiddels zonnepanelen en is de eerste warmtepomp geïnstalleerd...

Heb je interesse om je in te zetten als straatcoördinator laat het dan weten (via duurzaamprofburgwijk@gmail.com). □

door Frank Lange (Verdamstraat 50)

Heren 1 kampioen 1e klasse en gepromoveerd naar de overgangsklasse.

door Maaïke Botden

Roomburg kijkt terug op een mooi en succesvol hockeyseizoen met veel kampioenen. Voor voorzitter Bas Pietersen is Roomburg méér dan alleen een hockeyclub: 'Het is een ontmoetingsplek waar mensen op een positieve manier samenkomen. Wat mij betreft kan dat nog breder, ook buiten het hockey.'

Hockeyclub Roomburg als dorpsplein

Bouwen

Roomburg deed het goed dit seizoen, zowel bij de prestatieteams als bij de breedteteams is de lijst met kampioenen lang. Met als klapper

de lang verwachte promotie van Heren 1 naar de overgangsklasse. Nadat ze vorig jaar de play-offs net niet gewonnen hadden en de seizoenen daarvoor corona roet in

het eten gooid, is onder leiding van hoofdtrainer Vincent de Geus en zijn staf de promotie nu een feit. Voorzitter Bas Pietersen is trots op de stappen die de club maakt. 'Als enige Leidse hockeyclub willen we het goed doen ten opzichte van de clubs uit de regio. Daar hebben we de afgelopen periode flink in geïnvesteerd, onder andere met het aanblijven van Vincent de Geus en Hans Streeder, het aantrekken van Jasper Kokx als technisch directeur en het komend seizoen met Joost van Eyk als nieuwe trainer/coach van Dames 1. Dat zijn echte professionals die samen met al onze eigen trainers en vrijwilligers Roomburg naar een volgend niveau helpen. Daarnaast hebben we een betere structuur, processen en draaiboeken ontwikkeld. Geduldig bouwen rendeert.'

Succes en plezier

Toch is Roomburg volgens Bas niet blind van ambitie: 'Hoe beter teams spelen, hoe spannender de wedstrijden zijn en hoe leuker het is om te komen kijken. Zonder prestatiesport geen breedtesport, maar zonder breedtesport ook geen prestatiesport. We willen mooie sportieve resultaten, maar wel met oog voor de verhouding tussen prestatie en plezier. Die moet, zeker binnen Roomburg, in balans zijn. We hebben veel aandacht voor de sociale activiteiten, eten met je team, toernooien, feesten voor de senioren en de jeugd. Succes en plezier op het veld werken aanstekelijk. Zo is er dit seizoen een groep van maar liefst veertig vrouwelijke dertigplussers gestart met hockeyen die voorheen nooit een stick hadden vastgehouden.'

Groei

Roomburg heeft voldoende nieuwe aanwas om te blijven groeien, maar de club is gekaderd qua ruimte. Bas: 'We proberen de mogelijkheden die we hebben zo optimaal en creatief mogelijk te benutten. Zo lopen teams voor de training en wedstrijden warm buiten het veld, vinden er conditietrainingen plaats in de sportschool en zoeken we de samenwerking op met Forescate

en Alecto voor bijvoorbeeld gezamenlijke keeperstrainingen. Ook met studentenhockeyverenigingen en het universitaire sportcentrum onderzoeken we mogelijkheden om samen te werken. En deze zomer hebben we een splinternieuwe mat bij Trigon gekregen met daarop ook een half hockeyveld waar de jongste jeugd kan trainen en wedstrijdes kan spelen. Verhuizen naar een bestemmingslocatie – en dus weggaan uit de wijk is nergens mogelijk. De ligging speelt daardoor een belangrijke rol in het karakter van de club.'

Samenredzaamheid

Roomburg staat ervoor om haar leden 'Een leven lang Roomburg' aan te bieden. De locatie van de club helpt daarbij, denkt Bas. 'De club ligt midden in de wijk. Kinderen komen hier zelfstandig op de fiets naar toe voor hun training, ouders en grootouders komen makkelijk even langs om naar een wedstrijd te kijken. Voor veel senioren, kinderen en ouders is Roomburg 'de derde plek', naast school/werk en thuis. Dat maakt de club tot een soort dorpsplein waar mensen elkaar ontmoeten.'

Dat kunnen we naar mijn idee nog verder uitbreiden. Hockey is de basis, maar nu al is de club een uitvalsbasis voor verschillende initiatieven, zoals kinderopvang en de Vitality Club van sportende ouderen. Het clubhuis is oorspronkelijk gebouwd voor de functie van buurthuis, dus dat biedt mogelijkheden. Verenigingen vormen een belangrijk onderdeel van de sociale structuur in Nederland. Daar kunnen we iets moois van maken door samen de handschoen verder op te pakken. Ik zie graag dat Roomburg naast het hockey voor zoveel mogelijk mensen in de wijk een rol heeft, als plek waar je met elkaar samenleeft. Een plek waar mensen op een positieve manier werken aan samenredzaamheid.'

Op de volgende pagina vindt u een overzicht van de andere kampioenen.

KOM NAAR ONZE FANCY CARE!

Op woensdag 25 oktober bestaat Lorentzhof 50 jaar. We vieren dit gouden jubileum in de vorm van een 'Fancy Care' met leuke activiteiten voor alle leeftijden.

- rad van fortuin
- springkussen, schminken
- diverse kraampjes
- live muziek
- lekkere hapjes en drankjes

Wij nodigen graag de buurt uit tussen **13.00 en 16.00 uur**, om dit feest mee te vieren.

Lorentzhof 1, Leiden

**HUURRECHT
SPECIALISTEN**

BETROUWBAAR | SCHERPE TARIEVEN | PERSOONLIJK
DESKUNDIG | GEDREVEN

Heeft u een vraag of een geschil met uw huurder of verhuurder? Twijfelt u over uw rechten?

Huurrecht Specialisten helpt u bij uw juridische problemen en het vinden van een oplossing.

Wij richten ons met onze dienstverlening op ondernemers en particulieren en het eerste half uur van het intakegesprek is te allen tijde gratis.

Neem gerust contact met ons op.

+31(0)71 234 01 40 | info@huurrecht-specialisten.nl

NAAILES

VOOR VOLWASSENEN EN KINDEREN

Wil jij ook graag beginnen met naailessen, zodat je aan de slag kunt met die naaimachine die al een tijdje in huis is? Of naai je al wel zelf maar wil je meer leren? Zelf naaien is leuk, maar samen naaien is nog leuker!

Leer in ons huiskameratelier precies wat je wil leren zodat je kunt maken wat je wil maken.

De lessen zijn overdag en 's avonds elke dag van de week. Je zit altijd in een gezellige vaste groep van maximaal 8 personen en werkt op je eigen niveau en tempo.

Voor de naailessen voor volwassenen en de kinderlessen (8 - 16 jaar) hebben we nog een paar plekken vrij. Meld je aan via onze website of via info@atelierkleurstof.nl.

Abonnement
PER 12
LESSEN
(VAN 2 UUR)
€300,-

Atelier
**KLEUR
STOF**

www.atelierkleurstof.nl . Maalderijstraat 2, 2312 WW Leiden . info@atelierkleurstof.nl

De dakspecialist uit uw regio

Uw dakschade laten opnemen? Vraag onze vrijblijvende dakinspectie aan.

Bel uw regio agent voor een afspraak.

Leiden: 06 - 830 715 24

UW DAK IS ONS VAK

BEL NU VRIJBLIJVEND NAAR 085 - 06 000 71

www.dakcentralenederland.nl

MO16-1

MO18-5

Heren 45-1

JO16-1

D30-2

- Kampioenen op het veld**
- JO18-1 (Super A)
  - JO16-1 (Super B)
  - MO18-4 (7e klasse)
  - MO18-5 (4e klasse)
  - H45-1 (hoofdklasse)
  - H1 (1e klasse)
  - D6 (3e klasse)
  - D30-2 (4e klasse)
  - Roomburg Trimmers
(Trimcompetitie Haaglanden 3)

- Kampioenen zaalcompetitie**
- D6 (KLASSE?)
  - MO18-4 (7e klasse)
  - MO18-5 (4e klasse)
  - MO16-3 (3e klasse)
  - MO16-4 (5e klasse)
  - MO12-5 (4e klasse)
  - JO18-1 (subtopklasse)

JO18-1

Team Gijs de Kok

Wijkmakelaars voor
de Professoren-,
Burgemeesterswijk
en Rijnbuurt

teamgijsdekok@
remax.nl
071 - 5162 372
06 - 3003 49 49

www.makelaars-in-leiden.nl

delatête

Praktijk voor echte
huidverbetering

Ruim 10 jaar uw vertrouwde adres.

Ervaar zelf het verschil en maak
vandaag nog een afspraak!

De la Tête, Praktijk voor huidverbetering
Marijke de Kok - van 't Hooft

Lammenschansweg 18, 2313 DM Leiden
Telefoon: 071-5156963
Email: marijke@delatete.nl
www.schoonheidssalon-delatete.nl

- Alleen gebruik van 100% natuurlijke producten
- Alle producten zijn vrij van parfum, minerale olie en chemische conserveringsmiddelen
- Analyse van de huidconditie geeft inzicht in de oorzaak. Hierdoor is echte huidverbetering mogelijk.
- Zelfs de meest gevoelige, allergische, acne- of eczeemhuid is goed te behandelen
- Acne-behandelingen kunnen voor vergoeding in aanmerking komen

Lid van branchevereniging ANBOS

Enquête: houdt iedereen een verwarmd huis?

Voor de volgende stap van de energietransitieplannen in onze wijk vragen wij, de wijkgenoten van 'PEP', uw hulp. Dit najaar gaan we bij enkele geselecteerde straten huis aan huis langs met een korte enquête om inzicht te krijgen in hoe het er echt voor staat met de (energie)staat van de huizen. Fijn als u meedoet!

'PEP' staat voor Participatie Energietransitie ProfBurgwijk en bestaat uit een groep actieve wijkgenoten. Sinds twee jaar spreekt PEP met de gemeente over de energietransitieplannen voor onze wijk. Dat draait om de vraag: hoe kunnen alle woningen in onze wijk in de toekomst zonder aardgas? De groep merkt dat de gemeentepannen voor onze wijk in die twee jaar onveranderd en redelijk vaag zijn gebleven. Dat lijkt logisch. De aanpak van onze wijk is pas gepland in de restgroep 'na 2035'. Tijd genoeg toch?

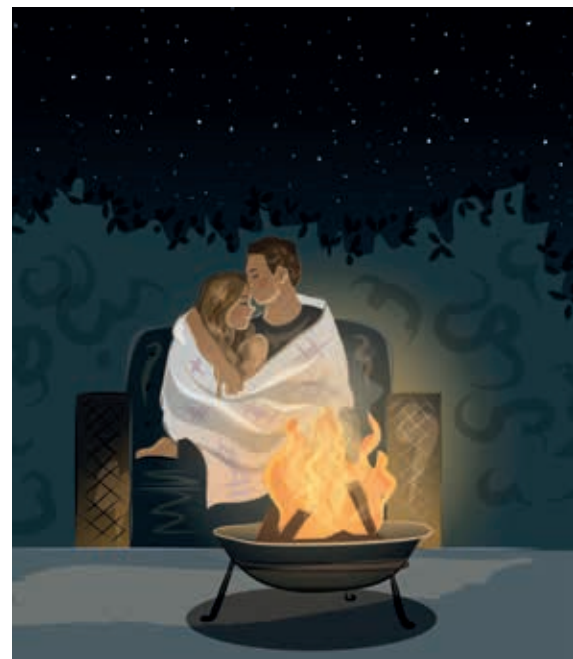
PEP maakt zich toch zorgen. De gemeente richt zich nu alleen op een warmtenet voor onze wijk. Warmteleidingen met water van 70 graden zouden daarvoor in alle straten worden gelegd. Gebaseerd op de huidige energielabels zit onze wijk in de categorie 'slecht geïsoleerd'. Hierdoor denkt de gemeente dat een warmtenet op deze hoge temperatuur de enig haalbare oplossing is. Het aanleggen van de warmteleidingen is wel alleen rendabel als genoeg bewoners hun huis laten aansluiten. Als absolute minimum voor 'genoeg' horen wij nu getallen tussen de 60 en 70 procent

van de huizen in de wijk. Dáár zit onze zorg.

De huidige conclusies hangen voor een groot deel af van de geregistreerde energielabels. PEP twijfelt of deze energielabels de huidige staat van de huizen goed weergeven – veel mensen hebben immers nog het automatisch toegekende energielabel dat alleen is gebaseerd op het bouwjaar. We twijfelen nog meer of de energielabels iets zeggen over de situatie na 2035. Veel bewoners maken immers zelf hun huis klaar voor de toekomst. In hoeveel huizen is gas na 2035 door de bewoners zelf al vervangen door (hybride) warmtepompen, elektrische boilers en inductiekookplaten?

Wij maken ons zorgen om wijkgenoten die weinig geld of aandacht hebben voor het bijhouden van hun huis. De huidige plannen kunnen hen gerust stellen: met een 70 graden-warmtenet wordt alles toch vanzelf geregeld? Maar als meer dan 30 procent van de wijk bedankt voor het warmtenet, omdat ze zelf al andere oplossingen hebben geregeld, dan verwachten we dat Vattenfall of een andere marktpartij geen brood ziet in een warmtenet in onze wijk. Dan zouden deze bewoners alsnog op korte termijn zelf een alternatief moeten vinden – en dat kan duur uitvallen. Voor wijkgenoten die minder te besteden hebben een probleem!

PEP is niet de enige bewonersgroep met zorgen over het warmtenet als enige oplossing. Uit de wijken Houkwartier, de Merenwijk en Tuinstadwijk klinken vergelijkbare geluiden. Onze groep wil graag constructief met de gemeente blijven overleggen over de toekomst van onze wijk. Daarom willen we de uitgangspunten van de

gemeente en de zorgen van de groep toetsen met een enquête over genomen isolatiestappen. De enquête wordt kort en anoniem. We gaan actief straten af om een representatieve afspiegeling te krijgen, maar extra inbreng is zeer welkom. Meldt u daarvoor aan via duurzaamprofburgwijk@gmail.com. Ook als u meer informatie wilt of mee wilt doen met PEP kunt u hier terecht. □

door Blide Duk

Schilder- en Onderhoudsbedrijf
Ron Chaudron
Met aandacht voor het ambacht

- **Binnen- en buitenschilderwerk**
- **Wand- en plafonduafwerking**
- **Houtrotreparatie**
- **Periodiek onderhoud**
- **Fijn timmerwerk**

Kanaalstraat 34
2313 NS Leiden
Tel.: 06 - 242 016 56
rchaudron@hetnet.nl

Alchemilla

Tuinontwerp- en adviesbureau

Marian Rappoldt
De Sitterlaan 75
Tel.: 071-5135142 of 071-5661405
E-mail: info@alchemillatuinontwerp.nl
www.alchemillatuinontwerp.nl

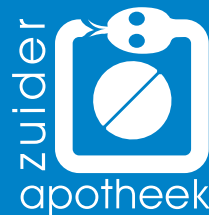
Folder op aanvraag

Beniràs

BAR & KITCHEN

Sfeerrijk, gezellig en smaakvol
Mediterraanse shared dining
Google's nummer 1 in Leiden!

Papengracht 6a, Leiden
071 2077827, beniras.nl
IG: benirasleiden

Het recept voor
advies en medicatie

Lammenschansweg 15B • 2313 DH Leiden
Tel. 071-512 35 53 • www.zuiderapotheekleiden.nl

MOOY! GEREGERELD

HELETT U VERDER

Mooy | Geregeld, seniorencoach, biedt u (ondersteuning bij):

- ↳ opruimklussen
- ↳ administratie
- ↳ kleine klusjes in huis en tuin
- ↳ (reis)begeleiding naar instanties
- ↳ een luisterend oor
- ↳ coaching op diverse terreinen
- ↳ verkoop van overbodige spullen
- ↳ computer- / mobielgebruik
- ↳ uitstapjes maken
- ↳ maaltijden voorbereiden
- ↳ een goed gesprek
- ↳ en meer...

Meer informatie? Bel 06-14842300 of kijk op: www.mooy-geregeld.nl

Syl de Mooy
Hoge Rijndijk 23-G
2313 KE Leiden

Laat mij weten hoe ik u van dienst kan zijn!

Huber

06 - 546 922 87

bouw & installatie
glas in lood

- ↳ Kleine en grote verbouwingen
- ↳ Onderhoud en renovatie
- ↳ Loodgieters- en dakwerk
- ↳ Glas in lood

huberbouw.nl ~ huber-glasinlood

E-mail: info@huberbouw.nl ~ Rooseveltstraat 6 J ~ Leiden

ars aemula naturae

ruimte voor beeldende
ARS kunst

Een van de oudste broedplaatsen
in Nederland. Opggericht in 1694 en nog steeds
een kunstenaarsvereniging waar kunstenaars
het culturele leven van Leiden mede vormgeven.

www.ARSAEMULA.NL

Cursussen, exposities en online kunstwinkel!

Pieterskerkgracht 9a
2311 SZ Leiden

071-5140784
info@arsaemula.nl

Betaalde hulpverlener gezocht

Bijbaan in loondienst of ZZP

Mijn naam is Heike. Ik ben midden vijftig en woon met
veel plezier zelfstandig in de Tuinstadwijk. Door de ziekte
MS heb ik behoefte aan praktische niet medische hulp. Ik
heb daarvoor een team van betaalde hulpverleners.

Kom jij mijn team versterken?!

SCAN
voor info

www.hzhv.nu
heike@hzhv.nu

Heesters voor structuur

In de ideale tuin vind je alle soorten groen, van groot tot klein. Een boom zorgt voor hoogte, schaduw en beschutting. Heesters geven structuur. Bollen starten het tuinseizoen op. Vaste planten zijn de vulling van de tuin, ze kleuren de seizoenen, samen met één- en tweejarigen. Grassen brengen luchtigheid en beweging, in de schaduw groeien varens. Klimplanten bedekken saaiere muren en lelijke schuttingen. Mogelijk is er ook nog plek voor een vijvertje met waterplanten.

In dit stukje wil ik wat nader ingaan op het belang van heesters voor de tuin. Tot nu toe kwamen in mijn stukjes vooral kleinere heesters aan bod die goed samen kunnen groeien met vaste planten, zoals *Caryopteris* en *Potentilla*. Maar ook in een kleine tuin passen best een paar flinke struiken. Een wat grotere heester zorgt voor hoogte en geeft de tuin het hele jaar door structuur. Ze kunnen zo geplaatst worden dat ze de tuin in verschillende stukken onderverdelen zodat hij wat spannender wordt. Achterin in de tuin kan ook heel goed een grote heester staan. Door hun massa vormen heesters een rustpunt en een achtergrond voor de vaste planten. Vogels kunnen schuilen tussen de takken en vinden er voedsel, want er zullen ook allerlei insecten op afkomen. Ideaal is een niet al te grote heester die je niet voortdurend hoeft te snoeien. Een vlinderstruik groeit snel, maar moet elk jaar afgeknipt worden en dan is je structuur even weg. Het is beter als een struik rustig kan groeien en een mooie vorm krijgt.

Heesters die in de winter groen blijven vind ik vaak nogal saai en stijf, maar er zijn wel een paar mooie. *Nandina domestica* 'Richmond' is een sierlijke slanke heester waarvan het jonge blad rood uitloopt. Hij bloeit met witte

pluimen waaraan later rode besjes verschijnen. *Choisya ternata* groeit meer in een bolvorm en heeft mooi gevormd blad. Als je het kneust ruikt het naar citrusvruchten, vandaar de Nederlandse naam 'Mexicaanse oranjebloesem'. Hij bloeit in mei met witte geurende bloemetjes. Als je hem daarna een stukje terugknipt, volgt in september een tweede bloei. Er zijn verschillende cultivars, met fijner verdeeld blad of heel lichtgroen, bijna geel blad. Een laatste mooie groenblijver is *Osmanthus burkwoodii*. Het is een traag groeiende plant die uiteindelijk wel aardig hoog kan worden, maar goed te snoeien is. Hij heeft kleine donkergroene blaadjes en is in april en mei overdekt met trosjes geurige witte bloemetjes.

Viburnum bodnantense 'Charles Lamont' bloeit in de winter met geurige roze bloemetjes. Hij wordt tamelijk hoog maar niet al te breed. In de zomer is hij misschien wat saai, maar dat kan verholpen worden door er een Clematis in te laten klimmen. *Viburnum plicatum* heeft een mooie vorm, in etages. Hij krijgt schermvormige bloemen en later in het jaar rode besjes en een prachtige herfstkleur. Sommige cultivars worden erg hoog en vooral heel breed, maar 'Pink

Beauty' blijft wat kleiner en heeft roze bloemen.

Niet iedereen houdt ervan, maar ik vind heesters met roodbruin blad erg mooi. Ze geven het hele seizoen kleur en je kunt prachtige combinaties maken met vaste planten. *Cotinus coggygria* 'Lilla' heeft ronde blaadjes aan lange steeltjes, heel sierlijk. Waterdruppels kunnen heel mooi op het blad blijven liggen, omdat het een beetje vet is. Op een plekje in de zon worden de herfstkleuren het mooist.

Aronia melanocarpa 'Brilliant' heeft veel te bieden: witroze bloemen in mei en juni, eetbare rode bessen later in het jaar en een schitterende rode herfstkleur. Voor achterin de tuin is *Cotoneaster lacteus* leuk. Dit kan een behoorlijk grote plant worden, met mooi overhangende takken. In zachte winters houdt hij zijn blad. Hij bloeit in mei en juni met roomwitte bloemen en is later in het jaar overladen met rode besjes waar de vogels gek op zijn. □

door Marian Rappoldt

Bird view

van onze wijk

Deze foto's heeft Teun de Leede (23) gemaakt met zijn drone. Om te mogen vliegen met een drone moet deze geregistreerd staan bij de RDW. Teun heeft de opleiding fotografie gedaan in Rotterdam en heeft de ambitie om veel te gaan reizen als fotograaf.

De altheastruik, de Hibiscus als boom van de toekomst

door Rinny E. Kooi

Hibiscus syriacus
geef af caerd =
1 uit bloeiende bloem
19-9-2022
Rinny ©

18-8-2022
Hibiscus syriacus
Rinny ©

Struik of boom?

Ga eens genieten van de mooie altheastruik, *Hibiscus syriacus*, bij de voordeur van Burggravenlaan 71-81. Is dit een boom of struik? De altheastruik is vaak aangeplant in tuinen. Een aantal jaren geleden was ik in Australië in de buurt van Alice Springs. Het was een warme, droge omgeving en ik werd omringd door *Hibiscussen*. Welke soort het was weet ik niet. Waren het forse struiken of kleine bomen? Het was voor mij reden in mijn bomenboeken te kijken of er ook Hibiscus-bomen zijn. In mijn boeken over bomen in Europa komt de *Hibiscus* niet voor. In een Australisch bomenboek staat de *Hibiscus tiliaceus* L., hij kan zes meter hoog worden. In 'Bomen uit Noord Amerika' staan drie *Hibiscussen*, onder andere deze *Hibiscus syriacus*. Ze worden daarin als struik en als boom beschreven. In 'Trees, from root to leaf' door Paul Smith (uit 2022, Uitgeverij Thames

DE BOMEN KOMEN
UIT DE GROND

EN UIT HUN STAM DE TWIJGEN

EN IED'REEN VINDT HET
HEEL GEWOON

DAT ZIJ WEER BLADEREN
KRIJGEN

Toon Hermans
(1916-2000) in 'De Tuin'

en Hudson) komt de boom *Hibiscus bennetti* aan de orde. Hij is zeldzaam en is beperkt tot het één na grootste eiland Vanua Levu van de republiek Fiji. De streek waar die bomen staan werd in 2016 door een cycloon getroffen. Er zijn nu nog slechts twee exemplaren over! In 'Bomengids van Amsterdam-Zuid' (2002, uitgeverij Ginkgo) vertelt (Jan Lever (1922-2010) over wandelingen en schreef: 'We lopen nu het zijpad in en zien daar vrijwel meteen rechts de *Hibiscus syriacus*, een soort uit Zuid- en Oost-Azië'. Hij schreef: 'Voor mij is deze soort een struik die kan uitgroeien tot boom'. Mijn boekenspeurtocht komt iets overeen met de brede verspreiding van de *Hibiscus* over de hele wereld, mediterraan, tropisch en subtropisch. Ik sprak over het onderwerp 'kan de *Hibiscus syriacus* een struik of boom zijn' met een bomendeskundige. Wij waren het met Jan Lever eens, de *Hibiscus syriacus* kan wel degelijk een boom zijn.

Een vogeltje zat eens in onze Ginkgo en liet een poepje vallen. In dat poepje zat een zaadje dat ging kiemen. Dat kiemplantje werd een boompje met twijgen dat zo maar uit de grond kwam en nu al hoger is dan dat ik lang ben. Het was een *Hibiscus syriacus* L., de altheastruik. Ieder jaar kijk ik of hij gaat bloeien, dat doet hij nu al vier jaar!

De naam Hibiscus en Althaea

Het was Carolus Linnaeus (1707-1778) die deze altheastruik de wetenschappelijke naam *Hibiscus syriacus* gaf. Deze boom is hier al heel lang in cultuur. Wanneer hij is ingevoerd is mij onbekend. In Engeland wordt de *Hibiscus* 'Syrian Kermie' genoemd. Naar aanleiding van die naam gaf Linnaeus de altheastruik de soortnaam *syriacus*¹.

foto JosVersteegen

Ik zocht verder naar de herkomst van *Syriacus*. *Syriacus* komt van het Griekse woord *suriākos*. *Suriākos* was in de tijd van Linnaeus de landstreek van Syrië tussen +36° en +38° O.L. en +32° en +36° N.B. Deze soort hoort thuis in een groot gedeelte van Azië. Het is de nationale bloem van Zuid-Korea. *Hibiscus* komt van *hibiskos*, de oude plantennaam van heemst. Linnaeus gaf de naam van heemst aan de *Hibiscus* en voorzag heemst van de naam *Althaea officinalis*. Dacht Lineaus dat de *Hibiscus* een soort heemst was, ik vermoed het. De geslachten *Hibiscus* en *Althaea* horen thuis in de kaarsjeskruidfamilie, de Malvaceae. De naam kaarsjeskruidfamilie verwijst naar de vrucht die vaak de vorm van een kaars heeft. Onze theeroos en stokroos behoren ook tot het geslacht *Althaea*. De naam *Althaea* komt van de oude Griekse plantennaam *althaia* en is afgeleid van *althos*, een geneesmiddel uit heemst. Als de stokroos bloeit lijkt hij volgens mij op een *Hibiscus*. De drie-urenbloem, *Hibiscus trionium* L. is een eenjarige kruid die als enige soort *Hibiscus* tot de Nederlandse Flora behoort. Zijn herkomst is het oosten van het Middellandse Zeegebied.

Kenmerken en exoot voor de toekomst?

Hibiscus is een geslacht van circa 200 tot 220 soorten bloemplanten. Het omvat kruiden, struiken, bomen, één- en meerjarige planten, enzovoorts. Met *Hibiscus syriacus* hebben we te maken met een exoot die winterhard is. Hij zal het in opwarmend Nederland vast goed blijven doen. Zal hij zich hier in de toekomst ook gaan verspreiden door middel van zaad? Dat is niet onmogelijk! Misschien krijgen we nog wel eens een *Hibiscus*-laan. De *Hibiscussen* in onze wijk zijn veelal meerstammig, dit in tegenstelling tot het boompje in onze tuin. Hun ovale bladeren hebben drie grote lobben en zijn 4 tot 8 cm lang. Hij doet het goed in wat lossere grond, op een zonnige plek. De bloemen zijn trompetvormig en soms dubbel. Hun kleur varieert van blauw, wit, roze tot rood. Ik heb gezien dat de altheastruik door insecten wordt bezocht. Hij heeft beslist biodiversiteitswaarde. *Hibiscus syriacus* is een 'laatbloeier'. Hij begint begin juli te bloeien en kan dit nog heel lang volhouden. Eén voor één gaan zijn bloemen open, als de ene uitbloeit gaat een andere bloem aan dezelfde bloemstengel open. Dat zie je als je de bloemen wilt tekenen. Aangezien hij relatief laat gaat bloeien is hij heel belangrijk voor de insecten. In die periode van het jaar zijn veel bloeiende planten al uitgebloeid. Doordat de bloemen van de *Hibiscus* één voor één opengaan duurt de bloeiperiode extra lang, soms tot in oktober. Ook dat is belangrijk voor insecten.

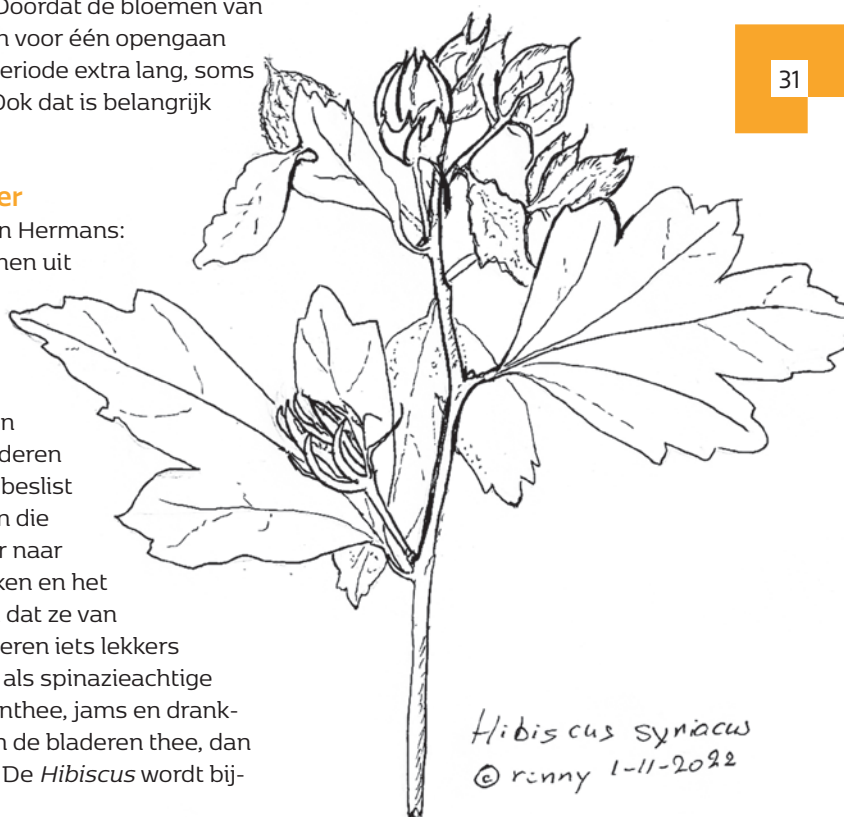
Mooi en lekker

De woorden van Hermans: 'De bomen komen uit de grond en uit hun stam de twijgen en iedereen vindt het heel gewoon dat zij weer bladeren krijgen' gelden beslist voor de mensen die met veel plezier naar de *Hibiscus* kijken en het gewoon vinden dat ze van de nieuwe bladeren iets lekkers kunnen maken als spinazieachtige groente, kruidenthee, jams en drankjes. Maak je van de bladeren thee, dan wordt die rood. De *Hibiscus* wordt bij-

voorbeeld ook in de papierindustrie gebruikt en in Polynesië voor hoelarokjes. Afgelopen juli zat ik op het terras van Café Hammingh in Garnwerd. Ik dronk daar een heerlijke drank gemaakt van rabarber en *Hibiscus* en dacht aan ons boompje! Ik hoop dat iedereen geniet van de altheastruik, de *Hibiscus!* □

¹ Voor herkomst soortnamen zie (Backer, C.A., 2000. Verklarend woordenboek)

Interview met het Sociaal Wijkteam Roodenburg

Maatwerk voor een vraag

32

Er is weinig goeds aan de decentralisaties van 2015 in het sociaal domein, als je de berichtgeving in de kranten mag geloven. Toch is daar het Sociaal Wijkteam Leiden uit voortgekomen. Gestart als een pilot in 2014 en daarna doorgezet. Leiden heeft zeven wijkteams, en onze wijk heeft er ook één. Marianne de Bruijn en Manon van der Hoeven vertellen over hun werk, de hulp die ze aan inwoners kunnen bieden en doen een oproep.

‘Invoegen, toevoegen en uitvoegen, dat is wat wij doen’, zegt Marianne de Bruijn van Sociaal Wijkteam Roodenburg, waaronder ook onze wijk valt. ‘We zijn er voor mensen die zorg of hulp nodig hebben. Of gewoon vragen hebben. Op een heel breed terrein: relaties, ruzie en geweld, wonen, geldzaken, eenzaamheid, verlies en rouw, gezondheid. Wij denken graag mee (invoegen) en helpen om een oplossing te vinden (toevoegen). Dat kunnen wij niet altijd zelf. Soms is specialistische hulp nodig, en kunnen wij op verzoek van de klant een indicatie verzorgen. We doen wat nodig is om te helpen, en daarna voegen we weer uit.’

Hulp op allerlei terreinen

‘Het leuke van ons werk is dat we met mensen te maken hebben’, geeft Manon van der Hoeven aan. ‘Het is altijd maatwerk. Elke klant heeft een specifiek probleem of eigen vraag. Elk mens is anders en heeft een andere behoefte. We geven ondersteuning door onze gesprekken met de mensen, waardoor ze weer scherper zien wat er nodig is om verder te komen. Wat ze zelf kunnen doen, en waarvoor anderen nodig zijn. En we maken met de klant een plan dat we gaan uitvoeren. De eerste intake doen we het liefst bij de mensen thuis. Dat geeft ons al veel informatie. Is het huis opgeruimd en netjes of is er huishoudelijke hulp nodig? Foto’s van familie en vrienden bieden ruimte om te praten over de steun die ze ervaren van mensen om hen heen, over hun netwerk of over eenzaamheid. Zijn er geldzorgen? Dan moeten we misschien aan schuldhulpverlening denken. Is het spannend om de eerste keer alleen koffie te gaan drinken in ‘t Trefpunt? Dan gaan we gewoon mee.’ Dat er voor iedere persoon een andere oplossing nodig is blijkt uit het verhaal dat Marianne en Manon vertellen over een man van 92 jaar. De huisarts vroeg zich af of een maatje zijn levensvreugde zou kunnen verhogen. Iemand die geregeld langskomt en voor gezelligheid, gesprekstof en contact zorgt. ‘Dat bleek bij de intake helemaal niet waar deze meneer behoefte aan had. Hij was 92 en ernstig ziek.

Hij had zijn hele leven gewerkt in de Leidse textielindustrie. Hij had een grote verzameling van textielindustrie-postzegels, klossen en weefgetouwen. Hij zou het heel akelig vinden als die bij het oud vuil werden gezet.’ Manon heeft de curator van De Lakenhal gevraagd om te komen kijken naar deze bijzondere collectie. Die had zeer veel interesse. ‘Dat had hij nodig. Meneer kon rustig zijn laatste adem uitblazen omdat zijn nalatenschap was veiliggesteld voor het nageslacht.’

Een oproep aan onze wijk

Onze wijk is over het algemeen een ‘zelfredzame wijk’. Mensen wonen er met heel veel plezier, hebben fijn contact met hun burens en waarderen de rust en de nabijheid van het centrum. ‘Ontmoeten is best goed geregeld in de wijk. Er worden straatfeesten georganiseerd en het Koningsdagfeest in de De Laatste Kanterstraat is in heel Leiden bekend’. Naarmate mensen ouder worden en de kinderen het huis uit gaan, wordt het huis te groot. Ze willen ze eigenlijk verhuizen, maar niet de buurt uit! Daar zijn in onze wijk weinig voorzieningen voor. Maar wel initiatieven van bewoners, daarover hebben we in deze Wijkkrant eerder bericht. Marianne en Manon zijn blij dat ook zij het wijkteam wisten te vinden. Er is ook een uitstekend contact met de Wijkgroep Ouderencontact. Het is voor het wijkteam belangrijk om te weten wat er speelt, te ondersteunen waar nodig, maar ook om te kunnen verwijzen naar initiatieven van bewoners. Dat is ook de oproep die zij doen aan ons: ‘Wij bieden veel individuele hulp. Maar denken ook heel graag mee met ideeën die bijvoorbeeld de saamhorigheid vergroten, onderling contact bevorderen of ergernissen in de wijk verminderen. Laat ons weten waar behoefte aan is in de wijk. Wij kunnen misschien helpen om het te realiseren samen met ons netwerk.’

Het Wijkteam en het netwerk

De kracht van het Sociaal Wijkteam is dat zij een enorm netwerk heeft; of het nu gaat om een (fiets)maatje voor de gezelligheid, thuiszorg, huisartsen, casemanagers dementie, Inclusio, of GGZ. Daarnaast kan het wijkteam zelf

helpen bij het realiseren van aanpassingen aan de woning (een traplift bijvoorbeeld) en vervoersvragen. Het Sociaal Wijkteam heeft de basis in de moederorganisaties: Kwadraad (maatschappelijk werk), Radius (welzijnswork), MEE Zuid-Holland (specialisten voor mensen met een beperking), Libertas (thuiszorg en welzijnswerk) en de gemeente Leiden (expertise Wet Maatschappelijke Ondersteuning). De medewerkers komen uit alle organisaties en kennen de gemeente en de regio van haver tot gort.

Wekelijks nieuwe hulpvragen

Leiden heeft zeven sociale wijkteams. De Professoren- en Burgemeesterswijk valt onder Wijkteam Roodenburg. Hun kantoor is gevestigd in het mooie historische gebouw, het oude Joodse weeshuis aan de Roodenburgerstraat. Gemiddeld komen er per week twintig nieuwe vragen om hulp bij. En natuurlijk worden er ook trajecten beëindigd omdat er oplossingen zijn gevonden. Het wijkteam bestaat uit tien medewerkers, met ieder hun eigen achtergrond en specialisatie. De hulp die het wijkteam biedt is gratis. Is er geïndiceerde hulp nodig, dan kost dat op dit moment €19,- per maand.

Het Sociaal Wijkteam probeert zo toegankelijk mogelijk te zijn. U kunt bellen (071 516 4908) of direct een vraag stellen op de website www.sociaalwijkteamleiden.nl. □

door Rosemarie Bastianen

Eerste negen Stolpersteine bij Joods Weeshuis geplaatst

Bram de Beer is bijna drie jaar oud als hij in 1942 aankomt in het Joods Weeshuis aan de Roodenburgerstraat. Zijn ouders waren piepjong toen ze trouwden, namelijk 16 en 18 jaar, en dan sterft ook nog eens zijn moeder vlak na zijn geboorte op 21-jarige leeftijd. Zijn 24-jarige vader kan de opvoeding van Bram en zijn broertje klaarblijkelijk niet aan: broertje gaat naar oma en Bram naar het weeshuis voor Joodse kinderen in Leiden. Ze worden herenigd in '43 in doorgangskamp Westerbork. Korte tijd later is er hun transport naar Midden-Europa en nog wat later zijn ze vermoord.

foto Barbara Bikker

Bram is trouwens niet eens de jongste die zogenaamd moet gaan 'werken' in het Oosten: er zijn nog een paar driejarigen en zelfs een twee jaar oud kindje onder de 59 kinderen en medewerkers die in maart '43 uit het weeshuis gehaald worden en op transport gaan naar doorgangskamp Westerbork.

Struikelstenen

Om ervoor te zorgen dat Bram en zijn niet te bevatten lot niet vergeten worden, werd op 14 juni jl. een struikelsteen voor hem geplaatst in de opgang naar het pand waar nu onder andere een apotheek gevestigd is. Tegelijkertijd werden nog acht stenen in het voetpad

gemetseld voor acht andere kinderen en medewerkers van het weeshuis van toen. Het was een mooie, sobere plechtigheid waarin dit gebeurde. Zo'n zeventig mensen – familieleden, betrokkenen en andere belangstellenden – bekeken de negen steenplaatsingen, luisterden naar korte verhalen over de mensen die in '43 weggevoerd werden en hoorden een paar klezmerliederen, ter plekke op cello gespeeld. Maar, er zijn toen toch veel meer mensen afgevoerd? Inderdaad, in totaal zullen er 83 stenen geplaatst worden in de komende jaren. Namelijk ook voor de mensen die er na mei 1940 woonden, maar al voor de razzia in maart '43 het weeshuis verlaten hadden, en van wie niemand de oorlog overleefde. Ieder jaar zullen zo'n acht à tien steentjes geplaatst worden, steeds in deze tijd van het jaar. Omdat ieder individu apart aandacht verdient, is het praktisch niet mogelijk de 83 stenen op één dag te plaatsen.

Een warm, groot gezin

In het weeshuis van die jaren waait een redelijk progressieve pedagogische wind. De kinderen

voelen er zich als in een groot, warm gezin. De oudere jongens en meisjes dienen zich deels verantwoordelijk te voelen voor de kleintjes, er zijn veel gemeenschappelijke activiteiten, ze krijgen zakgeld dat vrij besteed mag worden, een uniform is uit den boze en ze mogen (school)vriendjes en vriendinnetjes hebben buiten het huis, bij wie ze ook mogen blijven spelen. Daarnaast wordt er wel degelijk aan de Joodse gebruiken vastgehouden. Het weeshuis is waarschijnlijk voor Bram en de andere kinderen een warme en veilige plek.

Stolpersteine-project

Burgemeester Lenferink was ook aanwezig op 14 juni en legde een van de stenen. Hij verwoordde het belang van de Stolpersteine op radio Sleutelstad als volgt: 'In Leiden zijn net zoals in andere steden heel veel Joden weggevoerd en dat is een verschijnsel dat we kennen, maar we worden er niet vaak mee geconfronteerd. En het mooie van dit idee van de Stolpersteine is, daar waar ze geplaatst zijn, je iedere keer als je er voorbijloopt er heel even aan denkt. Met hun namen, met de plek waar ze gewoond hebben. En ook denk ik dat dat een heel mooi eerbetoon is aan degenen over wie het gaat. En dat maakt het ook persoonlijk en dat is ook fijn. (... het betekent tevens) mentale steun aan de weinigen die nog maar over zijn.' Kan het nog duidelijker dan deze 'uitleg'?

Leidse Werkgroep

Deze 83 stenen bij het Joodse Weeshuis kun je beschouwen als een apart project binnen het grotere geheel van de plaatsing van zo'n 250 andere stenen in de rest van de stad. Nog veel werk te doen dus, kunt u concluderen. De werkgroep Stolpersteine bestaat uit zeven vrijwilligers die tot nu toe ruim dertig stenen in Leiden geplaatst hebben. Daarmee loopt de stad bepaald niet voorop. Zo begon bijvoorbeeld Amsterdam er al veel eerder mee en die stad kent inmiddels al meer dan 1400 stenen. In meer dan 190 Nederlandse gemeenten kun je er inmiddels over 'struikelen'. In 1992

startte de Duitse kunstenaar Gunter Demnig met de eerste stenen. Inmiddels zijn er in heel Europa meer dan 100.000 te vinden. Demnig kan het dus niet meer alleen aan met zijn werkplaats. In Nederland is een atelier in Amsterdam bevoegd om in naam van Demnig de stenen te fabriceren. Naast het organiseren van de plechtigheid van de plaatsing houden de werkgroepleden zich bezig met het uitzoeken van de biografieën van de vermoorden, nemen zij contact op met nabestaanden en andere betrokkenen, overleggen met huidige bewoners over de beste plek voor het steentje en hebben contact met gemeente, universiteit en andere instellingen die van nut zijn. En natuurlijk is fondsenwerving een belangrijke factor, de stenen moeten tenslotte gemaakt (en betaald) worden. Heel mooi en ontroerend is het steeds om mee te maken dat zo veel mensen bij de plechtigheid van de plaatsingen aanwezig willen zijn, soms daarvoor speciaal overgekomen uit verre buitenlanden.

Lotte Adler

Een emotionerende blik op de mensen van toen bieden ons de foto's van Lotte Adler. Zij was in maart '43 net 18 jaar en met haar jongere zus eind jaren 30 naar Leiden gestuurd omdat Duitsland te onveilig werd. Hier bezocht ze de kleuterkerk aan de Groenhazengracht. Een dikke vriendin van haar was Jopie Vos en haar kleindochter vertelde over die vriendschap bij de plaatsing van het steentje voor Lotte. Toen ook in Nederland tal van anti-joodse maatregelen werden doorgevoerd, was Lotte zo slim haar fotoalbum bij haar vriendin in bewaring te geven. Een geluk bij een catastrofe, nu resteren ons een flink aantal indrukwekkende foto's die een beeld geven van het leven in het weeshuis. Misschien was Lotte ook nog wel tijdens het transport naar Westerbork een steun voor de kleintjes zoals Bram de Beer. Op een kaartje schreef ze: 'Ik zing terwijl het binnen in mij huilt.' □

Enkele tips om verder te lezen:

Jaap W.Focke, Machseh Lajesou-min / a Jewish Orphanage in the City of Leiden, 1890-1943 (verschenen in 2021 en raadpleegbaar op de site van Joods Weeshuis)

Mien Stam-van der Staaij, Lotte – ik zing terwijl het binnen in mij huilt (2003 – ook te lezen op de site van het weeshuis).

Leonard Kasteleyn, Vervolg en bescherming, joden in Leiden 1933-1945, (2003 – eveneens te vinden op de site).

W.F. van Zegveld, Joods Wees- en Doorgangshuis Leiden, bewoners 1890-1951, (1993) (bijgewerkt door P.J.M. de Baar, Leiden, maart 2016 - idem te lezen).

Een verslag van de plaatsingen op 14 juni met foto's en de verschillende korte toespraken zijn eveneens op de site te vinden. Daar vindt u tevens het gironummer van de stichting, mocht u het werk van de werkgroep willen ondersteunen.

door Erik Habold

foto JosVersteegen

‘Ik ben op een goed lopende trein gestapt’

Sabine Steinebach (41) uit Berkel en Rodenrijs trad een jaar geleden aan als nieuwe directeur van de St. Josephschool. Tijd om wat beter kennis met haar te maken en te vragen hoe de wijk en de school haar bevalen. ‘Leuk om in zo’n geolied team te werken.’

Wat trok jou aan in het basisonderwijs?

‘Het basisonderwijs is zo dynamisch. Je maakt zo veel leuke dingen mee, je ervaart de puurheid van de kinderen; dat vind je volgens mij nergens anders. En je ziet direct wat je bijdraagt

aan hun levens. Dat maakt het heel mooi werk!’

Kun je kort vertellen wat je vóór deze job zoal hebt gedaan?

‘Na drie jaar voor de klas te hebben gestaan, wilde ik me verder in het onderwijs verdiepen. Ik ben daarom Onderwijskunde gaan studeren, terwijl ik parttime les bleef geven. Na mijn studie werkte ik enkele jaren bij een adviesbureau, waarvoor ik advies- en interimopdrachten door het hele land deed. Dat was heel leerzaam, ik kwam overal – bij gemeenten, op scholen – en kon goed zien hoe er werd gewerkt. Toen ik het reizen moe was, werkte ik twee jaar vast bij een mbo-onderwijsinstelling in Rotterdam. Maar het basisonderwijs bleef trekken

– die jonge kinderen, die dynamische omgeving waarin voortdurend een beroep op je wordt gedaan, waar iedere dag weer bijzonder is. Daarom solliciteerde ik bij de Bernardusschool in Zoeterwoude en werd in 2013 aangenomen als directeur. Daar heb ik negen mooie jaren gehad.’

Hoe was de overstap van Zoeterwoude naar Leiden?

‘De Bernardusschool is een dorps-school met 250 leerlingen en 25 medewerkers. De Josephschool heeft maar liefst bijna 900 leerlingen, verdeeld over 33 groepen, en 85 medewerkers. Dat zijn 55 (parttime) leerkrachten en daarnaast onderwijsassistenten, een conciërge, administratief medewerkers en intern

begeleiders. Dat is natuurlijk wel even andere koek. In Zoeterwoude had ik overal controle over, wist ik alles en deed ik alles. Op de Josephschool doen we het met het hele team samen. Ik moet dus veel meer uit handen geven. Dat is mijn persoonlijke uitdaging. Tegelijkertijd vind ik het heel leuk om in zo'n goed geolied team te werken. En niet te vergeten: ik heb twee uitstekende adjunct-directeuren – Martine Kortmann en Ivonne Keepers – met wie ik heel fijn samenwerk.'

Zijn de kinderen en hun ouders ook anders?

'De Bernardus was één school voor het hele dorp. Dus daar kwam iedereen van alle rangen en standen, hoog en laag opgeleid, westers of niet-westers, met zijn kinderen naartoe. Een heel gemêleerd publiek, kun je wel zeggen. De Josephschool daarentegen is een school in een wijk met minder divers publiek en dat zie je terug in de kinderen die hier zitten. We hebben op de Josephschool wel veel ouders en kinderen van verschillende nationaliteiten. De meeste kinderen komen uit de Professoren- en Burgemeesterswijk, maar ook uit de Zeeheldenbuurt, Tuinstadwijk en Roomburg. Er is kennelijk veel verloop in de wijk, want de leerlingenaanwas blijft onverminderd groot.'

Wat zijn jouw ambities voor deze school? Ga je dingen anders doen?

'Ik heb een enthousiast team aangetroffen, dat een beleid voert waar de ouders positief over zijn. Dat moeten we vast zien te houden. Natuurlijk zijn er intern wel dingen waar je aan wilt werken, het kan altijd iets beter. Maar ik ben op een goed lopende trein gestapt. Er leven zo veel goede ideeën binnen het team, zolang die in onze visie passen gaan we daarmee aan de slag.'

Sta je zelf nog weleens voor de klas?

'Alleen als het echt nodig is, val ik weleens een uurtje in. Maar nee, ik

sta geen vaste dagen meer voor de klas. Maar als ik dan een keer inval, is dat superleuk! Het is immers een hartstikke mooi beroep, dat ik zo weer op zou kunnen pakken. Ik merk ook dat ik me moet inhouden om me niet ergens mee te bemoeien als ik op klassenbezoek ben. Ik kom immers om te kijken hoe de leerkracht het doet – dan moet ik het ook aan hem of haar overlaten.'

Wat doen jullie nog met de katholieke signatuur van de school?

'Je ziet natuurlijk al jarenlang een verschuiving naar ontkerkelijking. Deden vroeger 22 van de 25 leerlingen in een klas eerste communie, nu is dat andersom. Op die ontwikkeling moet je als school inspelen. We geven de Bijbelverhalen mee, en de christelijke normen en waarden. We leggen niets op, dus we bidden bijvoorbeeld niet op school. Wel komt de pastoor in groep 4 vertellen wat de eerste communie inhoudt. We gaan naar de kerk om daar het kerst- en paasverhaal te vertellen en te zingen. Dan zien de kinderen een kerk en de daarbij horende rituelen van dichtbij. En we organiseren projecten over liefde, vertrouwen, respect – mooie thema's die natuurlijk veel raakvlakken met de Bijbel hebben. Ieder schooljaar besteden we ook aandacht aan andere religies, zodat kinderen daar ook kennis mee maken.'

Het oude leegstaande schoolgebouw op jullie terrein, wat gebeurt daarmee?

'De gemeente Leiden is eigenaar en is van plan het gebouw te renoveren. Het moet een sportzaal worden waar de verschillende scholen en mensen uit de wijk gebruik van kunnen maken. De werkzaamheden stagneren echter omdat er vleurmuizen in het gebouw huizen, en die zijn wettelijk beschermd. Het is dus afwachten hoe dit zich ontwikkelt.'

De grote drukte 's ochtends om half negen en 's middags om drie uur. Is die nog te managen?

'Het zijn nou eenmaal de pieken, we moeten accepteren dat het

zo is. We hebben gezorgd dat de straat 's ochtends vanaf de Van Vollenhovenkade is afgesloten voor autoverkeer. Dat heeft al veel verbetering gebracht. Ik sta 's ochtends ook met Martine en Ivonne buiten om toezicht te houden en zo nodig wat corrigerend op te treden. En we roepen regelmatig in de weekbrief op om als het even kan te voet of per fiets naar school te komen, kinderen voorrang te geven en je fiets niet midden op de stoep te stallen. Zodat we het leefbaar houden.'

Als je morgen minister van Onderwijs zou worden, wat zou je dan meteen doorvoeren?

'In coronatijd zijn er mooie subsidiestromen op gang gekomen, waarmee we extra hulp in de klas kunnen bekostigen – bedoeld om de coronaschade te beperken. Zo werken we nu bijvoorbeeld samen met D-Dact voor remedial teaching op het gebied van taal. Leerkrachten rekenen daar nu op, maar in 2025 stopt de geldstroom. Dan ben je weer terug bij af. Zonde! Ik zou zorgen dat die subsidies structureel worden, uitgespreid over de tijd, zodat scholen erop kunnen rekenen en rustig voort kunnen bouwen op wat er al aan basis is gelegd.'

Jullie hebben een eigen schoollied. Kun je een stukje zingen?

'Haha, maar natuurlijk! We hebben zojuist met alle leerkrachten een lipdub-video gemaakt voor het afscheid van de kinderen in groep 8. Daarop zingen we het lied in een lange rij dwars door de school, gefilmd met een drone:

De Josephschool is de leukste school in Leiden en dat zijn we toch al tijden.

De Josephschool, we genieten elke dag, dat je de school nog jaren heugen mag.'

door Jan Dobbe

‘Je maakt
samen een
tastbaar
product,
wat ook
nog lekker
smaakt’

Sergio van Keulen brouwt thuis bier

‘We zoeken eerst een recept. Je hebt bijvoorbeeld een app ‘Brewfather’ en daar staan wel bijna 7.000 recepten in. Dan bedenken we waar we zin in hebben, bijvoorbeeld een IPA, kopen ingrediënten en gaan aan de slag. En als de boel een uurtje moet koken, praten we gezellig bij. Aan het einde van de dag hebben we een nieuw, zelfgemaakt biertje.’

Cadeau van een vriend

Sergio (52) vertelt over zijn hobby: het thuis brouwen van bier. Samen met zijn partner Natalie en zoon Thymo van 18 woont Sergio op de Roodenburgerstraat. Zoon Luca (20) woont inmiddels op een studentenkamer in het centrum van Leiden. ‘Het is begonnen omdat ik een cursus bierbrouwen cadeau kreeg van een vriend. Drie avonden theorie en toen een dag lang brouwen. Die vriend, Wilmar, kwam op dat idee omdat hij het leuk vond om samen iets te dóen. Vaak, als je ouder wordt, blijft het bij af en toe bijpraten. Dat is niet zo actief. En bierbrouwen past wel want we komen allebei uit Maastricht dus die Bourgondische inslag zit er wel in.’

Verliefd op de wijk

Sergio en Natalie kennen elkaar van de TU Eindhoven. Ooit zijn ze per toeval in Leiden terechtgekomen. ‘Toen we uit Eindhoven vertrokken zochten we een appartement ergens tussen Amsterdam, waar Natalie ging werken, en Den Haag waar ik ging werken.’ Ze zochten in Haarlem en Leiden: ‘We wilden graag wel een middelgrote stad met een mooi oud centrum. We vonden iets in het centrum van Leiden.’ Toen zoon Luca er was, wilden ze wel graag een groter huis met tuin. ‘Natalie ging met de kinderwagen allerlei buurten verkennen en werd verliefd op deze wijk. Inmiddels zijn we met de stad vergroeid en ik denk niet dat we nog weggaan.’

Het is meer chemie

Ondanks de technische studie noemt Sergio zichzelf niet echt technisch. Hij werkt als benchmarkexpert en is doordeweeks vooral bezig met dienstverlening en achter de pc met vergaderen en cijfers. ‘Ik vind het heel leuk om zo’n dag in de weer te zijn met mijn handen en iets tastbaars te maken.’ Ze brouwen gemiddeld eens per twee maanden. ‘Ik heb inmiddels alle samen aangeschafte spullen in huis: weegschaal, thermometer, grote pannen met wokbrander, gistvat, refractormeter. En een koelkast die zowel kan koelen als verwarmen.’ De spullen liggen deels in de schuur en deels op de werkkamer. Hij wijst op het vergistingsvat waar een toekomstig biertje aan het gisten is. Per brouwdag maakt hij (bruto) zo’n 30 liter bier. ‘Zeg maar drie à drieënhalve krat.’ Zoon Luca is lid van studentenvereniging Augustinus en met zijn studententhuis hofleverancier kratten en flesjes. ‘Die gasten maakt het niet uit of ze de kratjes naar mij brengen of naar de supermarkt.’ Hij spoelt de flesjes grondig, doet ze in de vaatwasser – ‘er zit vaak van allerlei viezigheid in omdat ze al een tijdje op het balkon staan’ – wast de etiketten eraf, dan ze zijn klaar voor hergebruik.

Speciale biertjes

Sergio maakt zelf de etiketten, heeft een merknaam bedacht (WenS), een merkconcept en de vormgeving. ‘Dat vind ik ook een leuk aspect van deze hobby.’ Meestal geven ze de biertjes de naam van plaatsen waar ze ooit samen op vakantie zijn geweest, maar soms maken ze een speciaal biertje voor een speciale gelegenheid. Zo maakte hij een diës-biertje met het cordial van zijn zoon, een afscheidsbiertje voor de zoon van een vriend die naar het buitenland vertrekt, een biertje voor een vriend die vijftig werd en een ‘bootbiertje’: ‘Natalie en ik hebben samen met vrienden een sloep, dus daar gaan we vaak mee op pad en dan drinken we ons eigen bootbier.’ Kort geleden hebben Wilmar en Sergio een biertje naar eigen recept gemaakt. ‘We hadden allerlei restjes granen en hopen over dus we

bedachten wat we daarmee konden doen. Het is best ingewikkeld omdat je moet bedenken welke hoeveelheden welke smaakeffect hebben.’ Ook het moment waarop je de hop toevoegt tijdens het kookproces is heel belangrijk. Het maakt het bier meer of minder bitter. Het heeft wat weg van chemie. Hij vertelt trots dat er nog nooit een biertje ‘mislukt’ is. ‘Het is tot nu toe eigenlijk altijd lekker!’

Geen grote ambities

Voorlopig kan Sergio nog goed uit de voeten op de Roodenburgerstraat. Ambities om op te schalen zijn er niet. ‘Als ik zo’n twintig jaar geleden was begonnen had het misschien gekund. Maar inmiddels is de markt verzadigd. Er zijn zo ontzettend veel hobby-brouwers. Ik hoor ook van andere brouwers dat het gewoon niet te doen is om zelf bier op kleine schaal te produceren tegen een prijs die de horeca wil betalen. Bovendien heb je geen toegang tot de distributiekanaal die de grote brouwers bezitten. Nee, het blijft gewoon bij een hobby. Het enige wat misschien nog zou kunnen is dat je een workshop aanbiedt als teambuilding voor bedrijven. Gezellig een dagje brouwen, een beetje bijkletsen ondertussen en aan het einde van de dag een mooi en lekker product wat je samen hebt gemaakt. Net zoals wij het doen. Dat zou misschien wel leuk kunnen zijn.’

Wees welkom

Tot slot biedt Sergio aan: ‘Als je nieuwsgierig bent hoe dat gaat, dat bierbrouwen, of als je wil weten wat je er allemaal voor nodig hebt, dan mag je gerust een keertje langskomen. Of als je het zelf een keer wil proberen, dan mag je met alle liefde spullen lenen. Ze staan hier de meeste tijd toch maar in de schuur.’ Heb je interesse? Mail dan naar sergio@van-keulen.net

door Monica Wigman

20 jaar thuis bij Issoria

Verscholen in een mooie tuin ligt Hospice Issoria aan de Burggravenlaan, op de hoek met de Fruinlaan. Geflankeerd door hoge bomen, leidt de oprijlaan naar een warm statig pand, met geelwit gestreepte zonwering en een opstapje naar een houten voordeur. Binnen filtert een glas-in-lood-raam het licht dat over de parketvloer, de witte muren en het houten trappenhuis valt. In de ruime keuken met zicht op de tuin zijn een paar vrijwilligers bezig met de dagelijkse voorbereidingen voor het eten. Ook de ernaast gelegen huiskamer met stoelen in verschillende heldere kleuren ademt een rustige en huiselijke sfeer.

foto Teun de Leede

40

De oorsprong

Marco van der Ploeg is sinds een jaar directeur van Issoria Hospice en Thuis. Na als verpleegkundige en bestuurder te hebben gewerkt bij verschillende zorginstanties, Rode Kruis en uitvaartondernemingen, ziet hij dit als een op zijn lijf geschreven bestemming. 'Dit is een droombaan, ik sta zelfs ontspannen in de file', lacht Marco. Naast hem zit Divera Kapteijn, die al 13 jaar als verpleegkundige verbonden is aan Issoria en zijn enthousiasme deelt. Zij werkte ook al op de eerste vestiging die twintig jaar geleden, in mei 2003, werd geopend aan de Plantage. 'Het initiatief kwam van Jacintha Hartevelde, dochter van de drogist hier in de wijk', vertelt Divera. 'Zij werkte in een verpleeghuis en vond dat de begeleiding van de laatste fase van de bewoners beter kon. Zij had een plek voor ogen waar mensen zich thuis kunnen voelen en

waar rekening gehouden wordt met hun wensen.'

De oude locatie van het hospice, die plek bood aan vijf gasten, voldeed met één gedeelde sanitaire ruimte op den duur niet meer aan de behoeften. Ook was er geen kantoorruimte voor het personeel. 'We zaten vooral in de keuken en soms op de trap', zegt Divera. 'Maar de sfeer was er warm en de locatie had ook zijn voor-

delen. Als een gast opeens trek had in een glas wijn, haalden we dat bij café De Plantage op de hoek'. Divera herinnert zich de verhuizing: 'Het was even wennen dat je niet meer op ieder moment wist waar iedereen was in dit grote pand. Maar de ruime gastenkamers met eigen badkamer zijn echt een vooruitgang.' Onveranderd gebleven zijn de hechte teamsfeer en de oorspronkelijke uitgangspunten. Divera: 'De verpleegkundigen,

coördinatoren en de zorg- en kookvrijwilligers, iedereen werkt vanuit dezelfde gedachte: de gast staat centraal, wordt zonder oordeel benaderd en alles staat in het teken van een zo comfortabel mogelijke laatste levensfase. Zowel voor de gasten als hun naasten.'

Een warm welkom

'Onze gasten komen uit de wijk, maar ook uit de omliggende steden en dorpen en uit alle lagen van de bevolking', vertelt Marco. 'Ze komen bij ons door verwijzingen via ziekenhuizen, palliatieve zorg, maar soms ook door kinderen die in de buurt wonen.'

Gasten betalen een eigen bijdrage voor hun verblijf, waarbij de toenemende armoede in de maatschappij zichtbaar wordt. Toch wordt niemand uitgesloten. In een uitzonderlijk geval is er aanvulling vanuit de gemeente mogelijk en soms vanuit de Stichting Vrienden van Issoria. Voor de financiering blijft Issoria naast een bijdrage van het Ministerie van VWS en de eigen bijdrage van gasten toch ook aangewezen op giften en donaties. Marco benadrukt: 'Mijn rol als directeur veronderstelt natuurlijk een bedrijfsmatige benadering, maar dat doe en wil ik alleen met behoud van het oorspronkelijke gedachtengoed. Dus ondanks de financiële druk die we voelen, betekent dat bijvoorbeeld dat we niet inleveren op bloemen ter verwelcoming van een nieuwe gast of op vers eten van de slager en de bakker.'

Zowel de gasten als hun naasten komen vaak tot rust door het warme welkom bij Issoria. De familie wordt ontlast, de zorgrelatie valt weg waardoor er meer ruimte komt voor de relatie van mens tot mens. 'Iemand noemde het eens het voorportaal van de hemel', zegt Divera.

Dit warme thuis biedt Issoria al meer dan twintig jaar. Marco: 'Op de officiële jubileumdatum van 16 mei 2023 hebben we een open dag gehouden die goed bezocht is. Voor de vrijwilligers en verpleging hebben we daarnaast in juni een zomerfeest bij één van de vrijwilligers in de tuin gehouden. Als extra attentie kreeg

men een blik Leidsche koeken. In december is er weer een open dag.'

Een keten van zorg en aandacht

Sinds de fusie van Hospice Issoria en VPTZ Leiden (Vereniging Palliatieve Thuiszorg) in mei 2021, biedt Issoria ook thuisondersteuning. Marco vertelt enthousiast: 'Ik vind die ketenondersteuning zo mooi. Met Issoria Thuis bieden we ondersteuning aan terminale patiënten om de mantelzorgers te ontlasten. Dan is er ons Hospice en daarnaast biedt Issoria ook rouwtherapie voor de nabestaanden.' Of mensen vanuit de thuisondersteuning ook naar het hospice doorstromen, hangt af van de persoonlijke omstandigheden, maar ook van de toenemende wachtlijst. Marco: 'De druk op de palliatieve zorg in het algemeen neemt toe en dus ook bij ons. Dit heeft een aantal oorzaken. De vergrijzing, ziekenhuizen die onder druk staan om bedden leeg te maken en verpleeghuizen die vol zijn, waardoor sneller naar een hospice wordt verwezen.' Divera: 'De zorg wordt ook complexer omdat mensen langer thuis verzorgd worden of in het ziekenhuis lang doorbehandeld zijn. Ze komen daardoor zieker binnen, met allerlei hulpmiddelen zoals tilliften of andere hulpmiddelen waarvoor veiligheidsmaatregelen gelden en specialistische kennis nodig is.'

'Alles staat in het teken van zo comfortabel mogelijk'

Het team aan de Burggravenlaan biedt 24-uurs zorg voor zeven gasten. Naast de vaste verpleegkundigen zijn er zorg- en kookvrijwilligers, maar ook mensen die de tuin onderhouden of boodschappen doen. Voor de hele organisatie zijn er ongeveer honderd vrijwilligers. Marco licht toe: 'Dat lijkt een hoop, maar per dag zijn er voor het hospice tussen 7 uur 's ochtends en 11 uur 's avonds tien vrijwilligers

nodig. Op dit moment hebben we vooral behoefte aan nieuwe zorgvrijwilligers. Die ondersteunen de gasten met eten en drinken, toiletgang, wat huishoudelijke activiteiten en vooral ook een luisterend oor.' Als het na kennismaking en een paar keer meelopen van beide kanten klinkt, doorloopt een nieuwe vrijwilliger een uitgebreid introductieprogramma. Divera: 'Onze oprichtster Jacintha verzorgt nog steeds een deel van de introductiecurssussen, die alle vrijwilligers bij aankomst volgen. Maar ook daarna blijft scholing belangrijk. Dit varieert van praktische vaardigheden als tiltechnieken en brandpreventie, tot massage met etherische oliën en maandelijkse thema-avonden.'

24 uur voor Issoria

De bevlogen zorg van Issoria voorziet 24 uur per dag in een groeiende behoefte. Sportievelingen die Issoria een warm hart toedragen en hieraan willen bijdragen, kunnen zelf een 24-uurs-poging wagen met een wandelevenement dat TK Challenge organiseert. Van donderdag 26 oktober 17:00 uur tot vrijdag 27 oktober 17:00 uur zal er non-stop worden gewandeld in rondes van 10 kilometer. Marco: 'Een aantal fanatiekelingen zal proberen echt 24 uur te lopen, maar de meeste deelnemers zullen dat doen in estafettevorm. Wijkgenoten zijn van harte welkom om een etappe mee te wandelen!'

Meer weten en misschien meedoen? Kijk dan op www.tkchallenge.nl/24-uur-voor-issoria/

Meer informatie over vrijwilligerswerk bij Issoria Hospice en Thuis? Kijk op www.issoria.nl/vrijwilligers/ of neem contact op via info@issoria.nl. □

door Erica Zwaan

10 jaar Ouderencontact: op welke toekomst bent ú voorbereid?

In de Profburgwijk is het goed wonen. Dat vindt vrijwel iedereen die in de wijk woont, ook ouderen. Maar blijft dat zo? De uitdagingen voor ouderen zijn groot, gezien de veranderingen die in de ouderenzorg en op andere terreinen plaatsvinden.

Personeelstekorten en bezuinigingen hebben effect op het leven en wonen van ouderen. Met als gevolg minder zorg op allerlei terreinen. Ouderen raken steeds meer aangewezen op elkaar en hun omgeving voor ondersteuning en zorg. Is het wensdenken, een Profburgwijk waar het ook de komende vijf tot tien jaar goed wonen is voor ouderen? Of kunnen we dat realiseren, samen met buurtgenoten van alle leeftijden en instanties die ondersteuning bieden? Daar willen we het met elkaar over hebben. Jos de Blok, oprichter van Buurtzorg Nederland, komt tijdens de jubileummiddag op 2 november spreken over andere vormen van wonen, onderling contact en betrokkenheid in een gemeenschap. We hopen op inspirerende voorbeelden.

Denk mee!

Tien jaar geleden begon het Ouderencontact met de vraag hoe ouderen langer zelfstandig in de wijk konden blijven wonen. Bij de viering van het 10-jarig bestaan op 2 november zoeken we antwoorden

op de vragen die daar nu bijkomen. Hoe willen we de komende jaren verder om een seniorvriendelijke Profburgwijk vorm te geven op het gebied van wonen, zorg en mobiliteit? We nodigen alle senioren in de wijk uit om daarover mee te denken en vooral om hun wensen en ideeën te uiten.

Vorbereiding

Het groepje dat het 10-jarig bestaan voorbereidt vroeg zich af hoe de gemeente Leiden, zorginstanties en welzijnswerk aankijken tegen de ontwikkelingen op het gebied van wonen, zorg en mobiliteit. Wat hebben ze ons te bieden? Waar zien zij knelpunten? Wat is hun beleid? Uit de gesprekken met de instanties bleek allereerst hoezeer zij onze vragen en inbreng bij de vormgeving en de uitvoering van het werk in zorg, wonen en welzijn op prijs stellen. Meedenkende burgers zijn zeer gewenst door de organisaties. De projectontwikkelaar van de toekomstige seniorenwoningen heeft geconcludeerd dat hij voortaan in een vroeg stadium toekomstige

bewoners wil laten meedenken bij projecten.

Naast waardering leverden de gesprekken veel informatie op over de plannen en (on)mogelijkheden van de diverse instanties. Deze informatie vormt de inbreng voor de discussie op 2 november. Op grond daarvan willen we ónze wensen en ideeën formuleren, zodat we na het jubileum in gesprek kunnen met de diverse instanties om samen de geuite wensen te realiseren. Hieronder geven we een voorproefje van de informatie die we kregen.

Wonen

De Woongroep van het Ouderencontact zette zich jarenlang onvermoeibaar in om bij de gemeente aan te dringen op de bouw van seniorenwoningen in de wijk. Dit heeft succes gehad: momenteel wordt hard gewerkt aan de bouw van koop- en huurwoningen naast de Lorentzhof. Dat neemt niet weg dat veel ouderen in hun eigen huis zullen blijven wonen. Die huizen zijn niet

altijd levensloopbestendig. Uit de gevoerde gesprekken kwam naar voren dat mensen sowieso langer zelfstandig thuis zullen moeten blijven wonen. Dat voorzieningen in de toekomst niet altijd meer van gemeentewege verstrekt kunnen worden. Dat zorg aan huis zal afnemen door personeelsgebrek. Dat het aan mensen zelf is om zich voor te bereiden op deze situatie en na te denken over hun netwerk, over mensen in dat netwerk die mantelzorg kunnen bieden. En over mogelijkheden als HospiHousing (het delen van je huis met een ander) of een initiatief als 'Wij gaan splitsen', het opdelen van je huis in twee zelfstandige wooneenheden.

Zorg

De zorgverleners met wie we spraken benadrukten dat mensen zich bewust moeten worden dat er ingrijpende veranderingen aankomen in de zorg, niet alleen voor ouderen. Maar die zullen het sterk merken. Verpleeghuiszorg zal alleen voor de allerkwetsbaarsten in de laatste levensfase beschikbaar zijn, vaak pas na een crisissituatie. Het overgrote deel van de ouderenzorg zal plaatsvinden bij mensen (zelfstandig) thuis, met nadruk op medische aspecten. De verantwoordelijkheid voor zaken zoals welzijn komt steeds meer bij ouderen zelf en hun omgeving te liggen. Door mensen en hun omgeving te leren voor zichzelf te zorgen moet hen dit onafhankelijker maken van zorg en complexe zorg uitstellen. Zorginstanties gaan inzetten op preventie en leefstijl, zorg aan huis, digitaal waar mogelijk, met gebruik van nieuwe technologie. Het beroep op mantelzorgers en vrijwilligers wordt groter. Dit principe vraagt een andere kijk op zorg: van ouderen, professionele zorgverleners, mantelzorg, de gemeente. Door gezondheidscentra in de wijk in te richten waar ouderen voor meerdere diensten gemakkelijk terecht kunnen moet de zorg en welzijn toegankelijk blijven. In die andere ontwikkelingen rond

zorg liggen ook mogelijkheden, zoals bleek uit de gesprekken met Buurtzorg en de Lorentzhof.

Mobiliteit

Hoe kom ik binnens- en buitenshuis veilig van A naar B? Met andere woorden: wat is er in huis nodig om je goed te kunnen blijven bewegen? De zorg biedt aanpassingen, hulpmiddelen, digitale informatie en eventueel toezicht. Buitenshuis: hoe kom je naar de winkels, het ziekenhuis, het restaurant of andere plekken voor sociaal contact als je zelf niet meer fietst of autorijdt? Het openbaar vervoer is beschikbaar voor wie nog mobiel genoeg is. Daarnaast zijn er de Regiotaxi en Valys. Busjes van Libertas en Roomburgh zijn vooral voor bewoners van de zorgcentra beschikbaar of voor vervoer van en naar dagbesteding. De theebrigade van de Vredeskerk verzorgt vervoer naar en van een ontmoetingsplek waar samen gepraat kan worden onder de thee of koffie. Maar er ontbreekt een buurtbus die je kunt oproepen voor korte ritten of een voorziening als AutoMaatje van de ANWB. Inclusio en Radius willen meedenken over de mogelijkheden van het opzetten van AutoMaatje of een buurtbus.

Jubileummiddag 2 november

Na het verhaal van Jos de Blok over BuurtWonen en sociale betrokkenheid gaan groepjes in gesprek met elkaar en met medewerkers van zorg- en welzijnsorganisaties en de gemeente. Onder leiding van de Leyden Academy inventariseren we alle wensen en ideeën, zodat we er na 2 november met betrokken instanties mee aan de slag kunnen. We nodigen u van harte uit uw levenservaring en kennis in te zetten voor een mooie toekomst voor ouderen in de Profburgwijk.

Uitnodiging viering 10 jaar Ouderencontact op 2 november 2023

Op 2 november viert het Ouderencontact haar 10-jarig bestaan met een bijeenkomst in de Vredeskerk. Daar willen we het hebben over de wensen en ideeën van oudere wijkbewoners voor de komende jaren. Hoe ziet een seniorvriendelijke Profburgwijk er dan voor u uit?

Programma:

V.a. 13.30 uur Ontvangst

14.00 uur Start programma

Welkom door dagvoorzitter Mieke Schlatmann

Een korte terugblik op 10 jaar Ouderencontact door Hanneke Tielen van de stuurgroep

Jos de Blok van Buurtzorg Nederland vertelt over BuurtWonen, onderling contact en betrokkenheid in gemeenschappen

Onder leiding van de Leyden Academy in groepjes in gesprek met elkaar en met mensen uit zorg- en woonsector, welzijnswerk en gemeente. Inventariseren van wensen en ideeën met betrekking tot wonen, zorg en mobiliteit

Onthulling van het nieuwe logo

Feestelijke borrel ter afsluiting, tot 18.00 uur

Meld u aan via:

info@ouderencontactprofburgwijk of via de wijktelefoon 06 - 577 028 00.

Kunt u op 2 november niet aanwezig zijn, maar wilt u wél meedenken: laat het dan ook weten! □

VERBOUWPLANNEN?

verbouwing | advies | ontwerp
de jaren 30 specialist

Rooseveltstraat 10A22 Leiden | 071-5891152 | www.maatwerk-leiden.nl | info@maatwerk-leiden.nl

44

A.G. Tuinen

UW WIJKHOVENIER

Professoren- en Burgemeesterswijk

Voor voorjaars- en/of najaars snoei,
tuinadvies, onderhoud, aanleg, renovatie
of beplanten van uw tuin.

Bij A.G. Tuinen bent u op het juiste
adres. Bel of stuur een e-mail voor een
vrijblijvende afspraak.

T | 06 - 46124214
W | www.ag-tuinen.nl
E | info@ag-tuinen.nl

Energietransitie: wie heeft er nog geen zonnepanelen?

De overgang van aardgas naar duurzame energiebronnen, zelf energie opwekken en besparen: dat versta ik onder energietransitie.

In 2015 hebben we zonnepanelen op ons dak laten plaatsen en dat was een goede investering. We hebben de kosten terugverdiend en verdienen er nu aan, zeker door de gestegen energieprijzen. Bovendien dragen we bij aan het tegengaan van klimaatverandering door CO₂-uitstoot te verminderen. Waarom hebben niet nog veel meer buurtgenoten dit gedaan, vraag ik me af.

Waarom zou je?

Destijds waren er nog veel klimaatsceptici die niet overtuigd waren van de snelle opwarming van de aarde en dat de mens daar verantwoordelijk voor is. Nu zijn deze sceptici vrijwel verdwenen en ervaren we de gevolgen van de klimaatverandering in eigen land en wereldwijd. Terwijl ik schrijf is in het nieuws dat begin juli wereldwijd hitte records zijn verbroken. Nederlandse wijnboeren gaan over op meer zuidelijke druivenrassen vanwege de opwarming. Dit is een luxeprobleem vergeleken met de half miljoen inwoners van Kiribati. Dat land zal het eerste zijn dat zal verdwijnen door klimaatverandering, het zal naar verwachting onbewoonbaar zijn aan het einde van deze eeuw.

Klimaatsceptici hebben plaatsgemaakt voor klimaatcritici die de mens wel als oorzaak van opwarming van de aarde erkennen, maar vinden dat ze er zelf geen invloed op kunnen uitoefenen. Ze denken dat elke actie slechts een

illustratie Aalmeidah

druppel op de gloeiende plaat is. Lekker makkelijk en niet waar denk ik dan, natuurlijk kan je wat doen en heeft dat zin.

Wat houdt je tegen?

Niet iedereen heeft een optimaal dak voor zonnepanelen. Er zijn vaak goede redenen waarom bewoners geen panelen plaatsen, zoals verenigingen van eigenaren waar het niet lukt om een meerderheid te krijgen voor een zonnepanelenproject op het gezamenlijke dak. Ook de regels van het beschermd stadsgezicht van onze wijk kunnen je tegenhouden. De regels kunnen ingewikkeld zijn of onbegrijpelijk. Zo kwam er, nadat in onze wijk het verbod op zonnepanelen aan de straatzijde verdween, een regeling waardoor dat wel mogelijk werd, maar met verplichte oranje zonnepanelen voor woningen met oranje dakpannen. Die panelen bleken slecht verkrijgbaar en wekken minder efficiënt stroom op. Kort na het ingaan van de regel is deze alweer afgeschaft. Ook met oranje panelen mag je nu efficiënte zwarte panelen plaatsen, wel heb je een vergunning nodig. Niet te volgen zo'n zwalkend gemeentebestuur

vervelend voor de vooruitstrevende en volhardende bewoners die de oranje panelen wisten aan te schaffen.

Er zijn vast ook twijfelaars die het mogelijk afbouwen vanaf 2025 van de salderingsregeling aangrijpen om geen zonnepanelen aan te schaffen. Met de salderingsregeling kun je de stroom die je zelf opwekt en teruglevert aan het net, verrekenen met de stroom die je afneemt van het net. Hierdoor betaal je alleen voor de netto hoeveelheid stroom die je verbruikt. Milieu Centraal rekent voor dat ook met het afbouwen van deze regeling het rendement (de winst) van zonnepanelen vergelijkbaar is met een rente van 5 procent op je spaarrekening, ervan uitgaande dat je de panelen in 2023 op je dak legt.

Dus voor iedereen die zich aangesproken voelt: ga aan de slag! Voor veel belemmeringen zijn oplossingen te vinden zijn en daar is hulp voor beschikbaar. □

door Gerrit Jan Schraa

Sylvia ten Kley: 'Mijn werk is niet heel luid'

Twee keer bezoek ik het atelier van Sylvia ten Kley op Haagweg 4. Het contrast tussen beide bezoeken is groot. Onze eerste ontmoeting vindt plaats in een sereen, licht, opgeruimd vertrek, de tweede keer val ik binnen bij een les aan kinderen en tref ik in dezelfde ruimte een luidruchtig bruisende sfeer.

foto RobBeurseFotografie

46

Filmende en fotograferende ouders, broertjes en zusjes en de jonge cursisten zelf, die druk in de weer zijn met het maken van kleurrijke werkjes: roze hartjes en blauwe dinosaurussen rollen van de pers die door een onverstoerbare Henk wordt bediend. De kinderen assisteren: zij mogen aan de spaken van het grote wiel draaien, waardoor hun werk onder de zware persrol door glijdt en op papier wordt afgedrukt. Sylvia, met bont beklad schort, loopt ondertussen rond en regisseert de boel.

Dit zijn de twee gezichten van het atelier waarin Sylvia ten Kley (64), inwoner van de Profburgwijk, al sinds 1993 haar ambacht

uitoefent. Sylvia, oorspronkelijk arbeidstherapeut, vervolgens afgestudeerd op tekenen en grafiek aan de kunstacademie in Rotterdam (tegenwoordig de Willem de Kooning Academie), maakt zelf werk en geeft sinds 2010 les in verschillende technieken. Dit laatste als vrijwilliger bij de stichting 'Hand en Werk'.

Eigen werk

Wanneer ik Sylvia spreek, bekend ze dat ze lesgeven erg leuk vindt, maar eraan toe is om haar eigen werk meer prioriteit te geven. Op tafel liggen enkele voorbeelden van waar ze op dit moment mee bezig is. Bescheiden van formaat, vernieuwend van techniek. Op hand-

geschept papier – ‘ik gebruik altijd handgeschept papier’ – zijn met fijn garen, wit en zwart, papieren stroken gefestonneerd. ‘En het nieuwste is dat ik nu wil zien wat er gebeurt als ik hier overheen een ets afdruk,’ licht Sylvia toe. Ze laat ook werk zien dat lijkt op gebreid kant, het is erg fijn en fragiel. Draad en papier zijn haar materialen. ‘Het is het naaldwerk dat me interes-

intellectueel genoeg. Dat interesseert mij niet’, zegt Sylvia schouderophalend.

‘Ik houd van rustig werk,’ zegt Sylvia ook. ‘En Van tederheid. Zachte gevoelens voeren niet de boventoon in onze maatschappij.’ De rust en de tederheid komen ook tot uitdrukking in eerder werk, dat met potlood is gemaakt. Hele zachte tinten, ragfijne

een huisje vouwen, het bekijken en opmeten. Mensen zeiden dan ‘wat is dit nou?’ Maar ze gingen het heel leuk en boeiend vinden. Ze voegt eraan toe: ‘Techniek is hartstikke leuk, maar je kan het niet blijven doen. Een landschap maken is bijvoorbeeld niet alleen techniek. Het is ook gevoel.’

Zelf kijken

Sylvia’s werk laat zich, net als de meeste beeldende kunst, moeilijk met woorden beschrijven. De materialen zijn potlood, geschept papier en draad, ze maakt etsen en lino-afdrukken en bewerkt deze door ze te scheuren en weer aan elkaar te naaien, of te borduren. En dan zijn er natuurlijk de tekeningen. Alles is fijn en zacht. Je moet het gewoon gaan zien. Bijvoorbeeld op de Kunstroute in het derde weekend van september (op de tweede verdieping van Haagweg 4, eerste atelier links) of later dit jaar in galerie Zône in de Nieuwstraat. En het gemakkelijkste krijg je een indruk op Sylvia’s website: www.SylviatenKley.nl □

seert. Ik houd me niet bezig met wat het wordt. Ik houd erg van abstract.’

Rust en tederheid

‘Ik geef series van mijn werk titels zoals ‘Enig fijn naaldwerk’ of ‘Boven de bankjes’, doelend op de plek waar je het werk kunt ophangen. Sommige mensen vinden die titels niks, niet

potloodstreepjes waarin je soms de contouren van een landschap ontdekt.

Gevoel

Van het potlood komen we weer op tekenen en lesgeven. ‘Basistekening is echt heel leuk. Het begint met techniek. In coronatijd gaf ik ook les online. Ik liet cursisten bijvoorbeeld

Bent u beeldend kunstenaar of kent u een kunstenaar in onze wijk neem dan alstublieft contact op met: redactie@profburgwijk.nl of 06 - 511 637 80

door Nynke Smits

VANAF
SEPTEMBER
2023

De Zonneboom werkt aan de toekomst!

• Werkplaats voor de toekomst met John Hogervorst e.a.

Alles moet en kan anders: werken aan perspectief voor de komende generatie.

• Ruimte om te zijn, tijd voor het hele verhaal met Josien de Vries

De kunst van het creatieve gesprek, verbinding met de bredere betekenis van jaargetijden, cultuur en mens, maar ook de heilzame werking van de Oosters en Westers bewustzijn. Op zoek naar het hele Verhaal.

• Hoop in apocalyptische tijden met Astrid van Zon en Kees Zoeteman

Naast de steeds dringender bedreigingen, stelt nieuwe hoopgevende ontwikkeling van binnenuit ons in staat met de uiterlijke uitdagingen om te gaan.

Kijk op onze website voor meer info.

cursussen, workshops en lezingen

De Zonneboom • De Laat de Kanterstraat 5 • 2313 JS Leiden
E: info@zonneboom.nl • I: www.dezonneboom.nl • T: 071 512 31 37

Bedankt voor het groep 8-kamp!

Op 1 en 2 juni hebben de groepen 8 van de Lorentzschool het schoolkamp op een wel heel unieke manier gevierd. Omdat het oorspronkelijke schoolkamp aan het begin van het jaar door gevaarlijke weersomstandigheden niet door kon gaan, is er een alternatief kamp georganiseerd: de Nacht van Acht! Twee dagen lang zijn we, samen met Brink Outdoor, actief bezig geweest in de buitenlucht. Als kers op de taart hebben we ook nog overnacht in de school! Dit prachtige alternatieve kamp is mede tot stand gekomen door enthousiaste leerkrachten, betrokken ouders en externe partijen. Zo is

het ontbijt verzorgd door supermarkt Plus aan de Lammenschans en is de barbecue verzorgd door slagerij Medina. Via dit bericht willen wij alle betrokken ouders en externe partijen hartelijk danken voor de hulp bij de totstandkoming van dit prachtige kamp! Het kampteam van de Lorentzschool ☐

EXTRA POWER VOOR JOUW WOON-WERKRIT

SPARTA D-RULE.

vanaf € 3499,- Uit voorraad leverbaar.

HUISMAN LEIDEN

Willem de Zwijgerlaan 415 | Levendaal 76 | T (071) 523 23 00 | huismanleiden.nl

Lorentzhof 50 jaar. Fancy Care op 25 oktober

Woensdag 25 oktober 2023 viert woonzorgcentrum Lorentzhof het 50-jarig bestaan. Voor dit gouden jubileum organiseert deze zorglocatie van Libertas Leiden een 'Fancy Care' met leuke activiteiten voor bewoners en familie, medewerkers, vrijwilligers én buurtbewoners! Het wordt een gezellige middag voor iedereen.

Verleden, heden en toekomst ouderenzorg

Benjamin Martens, bestuurder Libertas Leiden: 'In die halve eeuw is er veel veranderd, toch is er in al die jaren ook veel hetzelfde gebeven.

De persoonlijke zorg, de nauwe verbinding met de stad en de buurt en de sfeer en gezelligheid spelen nog altijd een hoofdrol.' Na de grote verbouwing in 2016, is Lorentzhof uitgegroeid tot een modern en duurzaam woon-zorglocatie. Onze bewoners krijgen verpleeghuiszorg en sinds dit jaar verleent ons thuiszorgteam Zuid vanuit deze locatie ook thuiszorg in de wijken rondom. 'Onze zorglocatie staat midden in de wijk. We willen graag een actief onderdeel zijn van de wijk en daarvoor is interactie tussen buurtbewoners en onze bewoners

van belang. Afgelopen voorjaar nodigden we onze directe burens uit voor een kop koffie en hernieuwde kennismaking, na twee jaar corona. In de toekomst willen we meer met de buurt optrekken. De Fancy Care op 25 oktober aanstaande is hier een goed voorbeeld van', vertelt zorgmanager Suzanne van Ballegooijen.

Buurtbewoners zijn van harte welkom bij Lorentzhof op woensdag 25 oktober tussen 13.00 en 16.00 uur. De entree is gratis en voor iedereen toegankelijk. □

Nog plaats bij lessen Chi Kung

Wat is Chi Kung?

Chi Kung is een Chinese bewegingsleer gericht op gezondheid van lichaam en geest.

Chi betekent levensenergie (levenskracht, levensadem) en Kung betekent oefenen.

De lessen bestaan uit het doen van eenvoudige, 'zachte' oefeningen om de energie te sturen en (weer) te laten stromen. De oefeningen zijn voor iedereen uitvoerbaar, zelfs zittend. Ze geven veel ontspanning, rust en ruimte in lichaam en geest.

Ook in het dagelijks leven, voor meer bewustzijn, balans en vitaliteit zijn ze een steun.

De lessen worden georganiseerd vanuit het Ouderencontact ProfBurgwijk en vinden plaats in het Trigongebouw, Cronesteinkade 19.

De zittende groep vindt plaats op dinsdagochtend van 10.00 - 10.45 uur en heeft nog plaats.

Aanmelden kan via: Ton Polderman, mailadres: ampolderman@xs4all.nl of de wijktelefoon: 06 - 577 028 00. □

Workshop: 'Prachtige plaatjes met je mobiel'

De camera in onze telefoon wordt beter en beter. Voor velen is het inmiddels een goede vervanging voor de 'echte' fotocamera.

Makkelijk mee te nemen, geen gezeul met een zware camera. Maar ja, dan moet je nog wel de mooie plaatjes kunnen maken die je voor ogen staan.

Ik ben van plan om - bij voldoende belangstelling (min 6 - max 15) - in ons buurthuis 't Trefpunt in september of oktober een workshop te geven waarin je in de praktijk leert hoe je die mooie foto's kan maken. Datum volgt bij voldoende belangstelling. De kosten zijn € 15,00. Heb jij hiervoor belangstelling laat het dan weten via: rob@robbeursefotografie.nl. Kijk voor meer info op <https://robbeursefotografie.nl> □

Piano voor 't Trefpunt gevonden!

In de vorige Wijkkrant deden wij een oproep voor een speelbare piano voor 't Trefpunt. De reacties hierop waren verrassend, zeker tien piano's zijn ons aangeboden. Een aantal op een bovenverdieping zonder lift, de meesten op de begane grond. Uit dit overweldigende aanbod hebben wij er één gekozen, nu bespeelbaar in 't Trefpunt, Professorenpad 1. Dank voor uw meedenken en aanbod. Henk van Keulen. □

Buurthuis Activiteiten Programma

MAANDAG

10.00 - 12.00 uur

KOFFIE-INLOOP

Koffie inloop. Gezellig kletsen met buurtbewoners onder het genot van een vers kopje koffie of thee.

Kosten: geen

Contactpersoon:

Samantha van der Werf,
Mantelzorgcoach, 06 - 233 959 63

10.00 - 12.00 uur

MANTELWANDEL

Stel uw vragen aan de mantelzorgcoach of wandel gewoon gezellig mee met andere mantelzorgers.

Kosten: geen

Contactpersoon:

Samantha van der Werf,
Mantelzorgcoach, 06 - 233 959 63

12.00 - 13.00 uur.

Iedere 1^e maandag van de maand.

BUURTSOEP!E!

Kom een vers gemaakte soep met broodjes eten met buurtbewoners.

Kosten: € 2,50

Contactpersoon:

Samantha van der Werf,
Mantelzorgcoach, 06 - 233 959 63

Maandag 4 september &

6 november, 20.00 - 21.30 uur

UITWISSELING

STRAATCOÖRDINATOREN

VERDUURZAMING

Steeds meer straten in onze wijk (inmiddels ruim 30) hebben een 'straatcoördinator': een contactpersoon tussen bewoners/straatgenoten en de wijkambassadeur voor verduurzaming. Elke twee maanden (meestal de eerste maandag van de oneven maanden) wisselen de straatcoördinatoren ervaringen, vragen, tips en ideeën uit voor verduurzaming in hun straat. Heeft u belangstelling om mee te doen?

Mail profburgwijk@gagoed.nl.

Kosten: geen

Contactpersoon: Maarten Stoffers,
mail: profburgwijk@gagoed.nl,
tel. 06 - 509 442 91

DINSDAG

10.00 - 12.00 uur

OUDERENGYM

Met elkaar in beweging op muziek. Er zijn twee groepen met ieder een ander niveau. Inschrijven is nog mogelijk.

Kosten: € 4,00

Contactpersoon:

Samantha van der Werf,
Mantelzorgcoach, 06 - 233 959 63

Dinsdag 12 september,

10 oktober, 7 november en

12 december van 20.00 - 22.00 uur

GESPREKSGROEP LEVENS- VERHALEN EN LEVENSVRAGEN

Ieder mens heeft zijn of haar levensverhaal. Het is boeiend die verhalen van elkaar te horen. Wat zijn de vragen waar wij in ons leven tegen aanlopen/aanliepen? Hoe hebben we geprobeerd daar antwoord op te vinden? In deze maandelijkse praatgroep is dus elke deelnemer even 'deskundig'. Wat is het verhaal van uw leven? We kunnen leren van elkaar.

Kosten: € 1,00 per keer

Contactpersoon:

Jac van der Hoeven 06 - 283 590 49

WOENSDAG

9.00 - 11.00 uur

OPEN UUR BUURTCOACH

Kom langs bij de buurtcoach Ali El Ali voor al uw vragen en ideeën over de wijk.

Kosten: geen

Contactpersoon: Buurtcoach

Ali el Ali, aelali@incluzio.nl
tel. 06 - 208 506 73

DONDERDAG

10.00 - 12.00 uur

HOBBYCLUB

Samen kaarten maken, maar iets anders mag natuurlijk ook.

Kosten: 1,00

Contactpersoon:

Samantha van der Werf,
Mantelzorgcoach, 06 - 233 959 63

INFORMATIEAVONDEN VERDUURZAMEN

Donderdag 21 september,

20.00 - 21.30 uur

ISOLEREN EN VENTILEREN

De eerste stap om energie te besparen is isolatie. Door je dak, muren, vloer, kieren en eventueel ramen beter te isoleren kun je veel geld besparen en je huis comfortabeler maken. Goede ventilatie is daarbij ook van belang: voor gezonde lucht in huis én omdat je dan (gek genoeg misschien) ook minder hoeft te verwarmen. Hoe pak je dit aan, waar moet je beginnen, waar moet je op letten?

Tijdens deze avond krijg je de belangrijkste tips om dit aan te pakken en om concrete vervolgstappen te zetten. Er is zowel aandacht voor grote (duurdere) als kleine (goedkopere en gratis) maatregelen.

Kosten: geen

Contactpersoon:

Wilma van Griethuizen, mail:
duurzaamprofburgwijk@gmail.com
tel. 06 - 531 391 74

Donderdag 19 oktober,

20.00 - 21.30 uur

FINANCIERING

Door je woning te verduurzamen kun je veel geld besparen op je energierekening, maar voor zonnepanelen, isolatie en/of een warmtepomp moet je wel eerst investeren. Hoe kun je dat betalen als je dat geld niet op je spaarrekening hebt staan?

Tijdens deze avond worden diverse manieren besproken om te financieren, zoals subsidies, leningen of het verhogen van je hypotheek.

Kosten: geen

Donderdag 16 november,

20.00 - 21.30 uur

(HYBRIDE) WARMTEPOMPEN

Steeds meer mensen kiezen ervoor om hun huis (deels) te verwarmen met een (hybride) warmtepomp. Maar welke soorten warmtepomp zijn er, en wat zijn hun voor- en nadelen?

't Trefpunt, Huis van de Buurt

Professorenpad 1

Waar moet ik vooral op letten? Wat zijn betrouwbare leveranciers? Tijdens deze avond krijg je informatie over de belangrijkste soorten warmtepomp en weet je na afloop wat je moet doen om een (hybride) warmtepomp te laten installeren.

Kosten: geen

Contactpersoon:

Wilma van Griethuizen, mail: duurzaamprofburgwijk@gmail.com tel. 06 - 531 391 74

**Donderdag 21 december,
20.00 - 21.30 uur**

ZONNEPANELEN

De meest populaire manier om je woning te verduurzamen: zonnepanelen! Logisch, want je kunt je energierekening flink verlagen en hebt de panelen vaak al na 4-5 jaar terugverdiend, waarna ze nog zo'n 20 jaar meegaan. Maar welke typen zonnepanelen zijn er? Hoe duur zijn ze, en wat leveren ze op aan energie- en geldbesparing? Hoe zit het met de salderingsregeling? Moet je zonnepanelen onderhouden? Zijn er subsidies voor? Hoe vind ik een geschikte leverancier?

Deze vragen en meer zullen worden beantwoord tijdens deze informatieavond. En hoe eerder je begint, hoe eerder je kunt profiteren van alle zon die op je nieuwe panelen schijnt!

Kosten: geen

Contactpersoon:

Wilma van Griethuizen, mail: duurzaamprofburgwijk@gmail.com tel. 06 - 531 391 74

Seniorcoach in 't Trefpunt: Adriënne Aarssen

Mag ik me even voorstellen?

Mijn naam is Adriënne Aarssen. Per 1 juni 2023 mag ik als seniorcoach onderdeel uitmaken van het team Roodenburg van Includio Leiden.

In 1980 ben ik vanuit Brabant naar Leiden gekomen voor de liefde. Als maatschappelijk werker heb ik in de omgeving van Leiden en Rotterdam gewerkt met mensen van alle leeftijden en problematiek. Deze jaren ervaring breng ik mee in de functie als seniorcoach. Ik zie in deze functie veel mogelijkheden en ruimte om mijn laatste werkende jaren in te vullen.

Als seniorcoach ben ik er voor alle bewoners vanaf 55 jaar in het district Roodenburg, waar ook de Profburgwijk onder valt. Ik ga graag in gesprek om samen te kijken wat de mogelijkheden zijn. Meedoen en contacten zijn daarin belangrijk. Daarnaast is er vanuit de gemeente Leiden een opdracht om in gesprek te gaan met mensen boven de 75 jaar. We gaan in gesprek over hun persoonlijke situatie en geven voorlichting over wat er in de wijk te doen is om mee te blijven doen in de maatschappij.

Welke activiteiten ziet u graag in 't Trefpunt?

In het district Roodenburg zijn 3 huizen van de buurt: Matilo (Zaanstraat 126), 't Trefpunt (Professorenpad 1) en de BOP (Herenstraat 61). Eén van de doelen die ik me heb gesteld is dat er wat meer activiteiten gaan plaatsvinden in 't Trefpunt. Maar ik ben afhankelijk daarbij van de wensen en de behoefte van de bewoners. Dus bij deze een oproep: laat mij vooral weten welke activiteiten u graag zou zien in ons huis van de buurt!

Hulp gezocht bij het opknappen van 't Trefpunt

Daarnaast gaan we 't Trefpunt opknappen en een huiselijkere sfeer geven. Alle hulp hierbij is welkom. Vindt u het leuk om te helpen, dan kunt u contact opnemen met buurtcoach Ali el Ali via aelali@includio.nl of 06 - 20850673.

Kom naar de burendag op 23 september!

Graag zou ik met jullie willen kennismaken. Daarom hebben wij op 23 september een burendag georganiseerd om van 9.00 tot 11.00 uur samen te ontbijten. Wij heten u van harte welkom! □

Adriënne Aarssen, Seniorcoach
06 - 510 930 69
adrienne.aarssen@includio.nl

deschans:tandartsen

algemene tandheelkunde :

mondhygiëne :

preventie :

angst :

implantologie :

moderne apparatuur :

esthetiek :

digitale techniek :

Lammenschansweg 15a : 2313 DH Leiden : Inschrijven via de website of 071 514 21 00

www.deschanstandartsen.nl

Arbeidsrecht: advies dat het verschil maakt.

**Financieel: een veel
betere regeling
Mentaal: echte steun
bij dreigend ontslag**

Qisolute Advocaten
Plantage 7
2311 JB LEIDEN
071 51 64 888
www.qisolute-advocaten.nl

Overleg met Jan Floris Holsteijn: 06 5066 7129
Eerste oriënterend overleg is kosteloos
Zie www.qisolute-advocaten.nl/gratis-halfuur-advies/
Wij bieden zekerheid voor uw positie.

qisolute

advocaten
mediators
conflictregie

Uw woning verkopen of op zoek naar een nieuw thuis? Fides makelaars staan voor u klaar om uw woondromen waar te maken. Kom gerust eens langs op de Lammenschansweg 76, de koffie staat klaar.

TIP: Bereken alvast zelf de waarde van uw huis op fidesmakelaarsleiden.nl

Fides makelaars

Woondromen waarmaken

fidesmakelaarsleiden.nl

info@fidesmakelaarsleiden.nl

071-5168080

Ron Kwik Timmer- en onderhoudswerk

06 24 20 54 07 www.ronkwik.nl

HET ZEKERE VOOR HET ONZEKERE

www.teeuwenverzekeringen.nl

DE SITTERLAAN 89
LEIDEN
TEL. 071-5149967

Colofon

De Wijkkrant is een uitgave van de Vereniging
Professoren- en Burgemeesterswijk te Leiden.

Hoofredactie: Maaïke Botden

(Eind)redactie: Monica Wigman, Roxali Bijmoer,
en Margot van Noordennen

Berichten voor de redactie: redactie@profburgwijk.nl

Webmaster: Bloeme Burer

Website: www.profburgwijk.nl

Berichten voor de website: webmaster@profburgwijk.nl

Distributie en extra exemplaren:
Henk van der Veen (06 - 835 688 65)

Ontwerp, layout en intermediair: www.bofesto.nl
(06 - 5360 95 90). Oplage: 3.650 ex.

87 komt uit in december 2023.

Deadline kopij: 8 november 2023.

Passion Food

A Herenstraat 43e
2313 AE Leiden
W www.passion-food.nl
T +31 (0)71 737 04 89
M info@passion-food.nl

Diner aan huis

Private Dining

Catering

Kookworkshops

Kookcursussen

Koffie & Taart

Lunch

Traiteur

Dagverse maaltijden

www.passion-food.nl | Herenstraat 43e Leiden | 071-7370489

Ivo van der Leek Makelaardij

Gespecialiseerd in oude & monumentale panden

Ivo van der Leek Makelaardij
Kanaalpark 140 te Leiden

Telefoonnummer: 071 203 21 06
E-mailadres: info@ivovanderleek.nl

www.ivovanderleek.nl

Zomer in het
Roomburgerpark